

Sreda, 10. decembar 2008. godine

Svedok Reynaud Theunens

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 9.09 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ORIE: Dobro jutro svima. Gospođo sekretarko, molim vas da najavite predmet.

sekretar: Dobro jutro časni Sude i svima u sudnici. Ovo je predmet *Predmet IT-06-90-T, Tužilac protiv Ante Gotovine i ostalih.*

SUDIJA ORIE: Hvala Gospođo sekretarko. Gospodine Mikuličiću, jeste li spremni da nastavite svoje unakrsno ispitivanje?

TUŽILAC MIKULIČIĆ: Jesam časni Sude. Dobro jutro gospodine Theunens i dobro jutro svima u sudnici.

svedok: Reynaud Theunens

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT MIKULIČIĆ - NASTAVAK

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, juče smo stali sa disciplinskim sudovima i disciplinskim postupcima. Pokazaću vam sada jedan dokument. Molim Tajništvo 3D01-0634. Obrana generala Markača još i pre 2005. godine obratila se upravi za suradnju sa Međunarodnim kaznenim sudovima u Zagrebu tražeći asistenciju u pogledu objašnjenja od Ministarstva unutarnjih poslova o tome na koji način su u kritično vrijeme, dakle u vrijeme optužnice, u Republici Hrvatskoj funkcionirali Stegovni sudovi Ministarstva unutarnjih poslova. Obrana je dobila odgovor u kojem se kaže da su prema tada važećem Zakonu o unutarnjim poslovima ili formirani disciplinski sudovi i to prvostupanjski u policijskim upravama i sjedištu ministarstva, kao i drugostupanjski sud također u sjedištu ministarstva. Iz ovog objašnjenja dakle proizlazi da je bilo propisano da disciplinski sud ima predsjednika i dva člana, da je bilo propisano policijskim upravama mjesto službenika za kadrovske poslove i disciplinski postupak i da je također predsjednike i članove ovih sudova imenovao rješenjem ministar unutarnjih poslova. Gospodine Theunens, da li se slažete da zapravo ovaj odgovor upućuje na odbredbe Zakona o unutarnjim poslova iz 1991. godine, kojeg smo jučer vidjeli, a to je D1077?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, časni Sude, upućuje.

SUDIJA ORIE: Pre nego što nastavimo, da li vam je poznat ovaj dokument?

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

SVEDOK THEUNENS: Časni Sude, ja nisam video dokument koji je na ekranu ali vidim da se spominje član 84 iz dokumenta broj 1107 u kome se govori o sastavu disciplinskih tribunala, kako je ovde prevedeno, ali ja sam razumeo da je to isto što i disciplinski sudovi.

SUDIJA ORIE: Ako niste videli dvostrani A4 dokument možda bi, pre svega, trebalo prvo da ga u celini pročitate. Drugo, gospodine Mikuličiću ovaj dokument objašnjava kako je bilo, to je vrsta dokaznog materijala zbog koga možemo da se zapitamo da li se uklapa u ovaj sistem. To je izjava ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ : To je zvanična izjava Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske.

SUDIJA ORIE: Da, ali da li to menja išta u vezi sa statusom ovog dokumenta? Ja mislim da ćemo sutra dobiti dokument u kome će nam biti objašnjeno šta se dešavalo u Kninu, bilo da je to zvanično ili ne. Dokazni status takve jedne izjave koja je vrlo blizu izjavi po Pravilu 92bis,92ter izjava, je pripremljen za ovaj postupak, kako ja razumem.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Ne, mi smo tražili obaveštenje preko kancelarije za saradnju sa MKSJ Ministarstva unutrašnjih poslova u smislu kako se zakonodavstvo oslanja na Ustav, kako disciplinski sudovi funkcionišu u okviru MUP-a i onda smo dobili ovaj odgovor, koji je u skladu sa odredbama Zakona označenog brojem 1077 o kome smo juče govorili u sudnici. Zato ja nudim ovaj dokument na usvajanje u spis, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine Waespi.

TUŽILAC WAESPI: Da. Imajući u vidu poreklo ovog dokumenta i objašnjenje gospodina Markača, ja nemam nikakav prigovor na usvajanje.

SUDIJA ORIE: Mislim da ste hteli da kažete gospodin Mikuličić.

TUŽILAC WAESPI: Da, izvinjavam se. Pogrešno sam se izrazio.

(Pretrեսno već se savetuje)

SUDIJA ORIE: Gospodine Mikuličiću, Pretresno veće prvo želi da pročita ovaj dokument u celini, ali može da se označi za identifikaciju. Gospođo sekretarko.

sekretar: Ovo će biti dokazni predmet Odbrane broj D1079, označen za identifikaciju, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Taj status će dokument zadržati za sada. Molim vas nastavite.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Hvala, časni Sude. Mogu li da dobijem dokument 3D01-0721.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, da li ste imali priliku vidjeti ovakav ili sličan dokument? Ovo je rješenje o imenovanju predsjednika i zamenika članova prvostupanjskog disciplinskog suda policijske uprave zadarsko-kninske. Da li ste imali prilike vidjeti takvo ili neko slično rješenje?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Nisam video ovo rešenje niti neko slično ranije.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ovo je rješenje ministra unutarnjih poslova, gospodina Jarnjaka, na osnovu članka 84, kojeg smo upravo spomenuli, Zakona o unutarnjim poslovima kojim se u policijskoj upravi zadarsko-kninskoj formira prvostupanjski disciplinski sud i vidimo da su imenovane osobe, predsjednik suda, zamenici i članovi.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, to se pominje u dokumentu.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Predlažem da se ovaj dokument usvoji u spis, časni Sude.

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovora na ovaj dokument kada je reč o njegovoj vezi sa prethodnim dokumentom. Možda bi bilo korisno ako bismo mogli da vidimo zahtev Markačeve Odbrane, datum je 9. decembar, zato što bi to moglo da uspostavi tačne uslove pod kojima je trebalo da se pošalje pismo. To je skoro kao RFA, verujem.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Mi se tome ne protivimo, časni Sude. Dostavićemo zahtev.

SUDIJA ORIE: Onda ćemo čuti šta imate da kažete, gospodine Waespi, kada ga budete videli. Gospođo sekretarkoe, ...

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D1080.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1080 se usvaja u spis.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Mogu li da dobijem dokument, Gospođo sekretarkoe, broj 3D01-0719.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, rekli smo da su se disciplinski sudovi osnivali u policijskim upravama, kao prvostupanjski i jednako tako u sjedištu Ministarstva također kao prvostupanjski. Ovo rješenje jednako je kao i prethodno, sa razlikom da se radi o osnivanju i imenovanju predsjednika i zamenika prvostupanjskog disciplinskog suda u sjedištu Ministarstva. Jeste li takvo rješenje imali priliku vidjeti ili slično?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ne, časni Sude nisam imao prilike da vidim takva rešenja ranije. Vidim da ovo nosi datum avgust 1997. godine.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Rješenje je iz 1997. godine ali vidite u uvodu da se temelji na članku 84 Zakona o unutarnjim poslovima, dakle istom onom zakonu koji je bio temelj za donošenje prethodnog rješenja iz 1995. godine.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Časni Sude, mogu li predložiti ovaj dokument na usvajanje u spis.

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovora.

SUDIJA ORIE: Gospođo sekretarko.

sekretar: Časni Sude, ovo će biti dokazni predmet Odbrane broj D1081.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1081 se usvaja u spis.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Hvala časni Sude. Gospođo sekretarko ...

SUDIJA ORIE: Gospodine Mikuličiću, pitanje – primedba svedoka od malopre da je ovaj dokument iz 1997. godine, ja mislim, da proizlazi upravo iz toga što svedok nije sasvim upoznat sa vašom argumentacijom u ovom smislu. Očigledno je postojao sistem disciplinskih sudova pri MUP-u. Naravno, pitanje je koja vrsta zakonodavstva se primenjuje. Ljudi su bili imenovani u ove sudove što nije ništa iznenađujuće, ali je dobro da se to utvrdi. Da li je vaše stanovište da su se ovi sudovi bavili određenim pitanjima dok se u optužnici nalazi da je gospodin Markač ili da su ostali odgovorni za to što nisu preduzeli ništa? Koje je vaše stanovište u vezi sa ovim? Ukoliko bi onda svedok znao onda, a mislim da svedok ima pravo da to zna, onda će to svakako olakšati vašu komunikaciju tokom unakrsnog ispitivanja.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da, naravno, časni Sude. Doći ću do toga. Gospođo sekretarkoe, možete li mi pokazati dokument 3D01-0717.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ovo je poslednji dokument iz ove teme o osnivanju i imenovanju sudaca disciplinskih sudova. Ovdje je riječ o imenovanju predsjednika drugostupanjskog disciplinskog suda u Ministarstvu unutarnjih poslova, dakle suda koji je rješavao po žalbama prvostupanjskih sudova u skladu sa odredbama Zakona o unutarnjim poslovima. Pretpostavljam gospodine Theunens da niste imali priliku vidjeti niti ova rješenja odnosno taj tip rješenja koji je izdao ministar gospodin Jarnjak.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: To je tačno, da.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: U redu. Mogu li da predložim da se ovaj dokument usvoji u spis, časni Sude.

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovor.

SUDIJA ORIE: Gospođo sekretarko.

sekretar: Ovo će biti dokazni predmet Odbrane broj D1082, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1082 se usvaja u spis.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Dakle vidjeli smo gospodine Theunens da su u Ministarstvu postojali i osnovani su prvostupanjski i drugostupanjski disciplinski sudovi. Međutim, tko je bio unutar Ministarstva unutarnjih poslova, što naravno uključuje i specijalnu

policiju kao djeo tog Ministarstva, tko je bio odgovoran za zapravo provedbu discipline neposredno u policijskim jedinicama? Pokazaću vam jedan dokument koji na to ukazuje pa ću vas zamoliti za komentar. To je dokument P587. Riječ je o dokumentu Tužiteljstva pa pretpostavljam da ste ga imali prilike vidjeti. Čekamo sekundu.

prevodilac: Može li gospodin Mikuličić da govori u mikrofon sa njegove desne strane.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mikuličić, opomenuti ste ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Potruđiću se, časni Sude. To je dokazni predmet Tužilaštva broj P587. U redu.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens ovo je dakle dokument zapovjed koju je izdao pomoćnik ministra, gospodin Mladen Markač u 11. mjesecu 1995. godine. On je upućen na ruke načelnicima svih policijskih uprava osim policijskih uprava virovitičko-podravske i međumurske, s time da se treba uručiti zapovjednicima preko načelnika specijalnih jedinica policije, također, načelniku sektora specijalne policije, zapovjedniku anti-terorističke jedinice Lučko i zapovjedniku zrakoplovne jedinice. Najpre gospodine Theunens, da vas pitam da li imate objašnjenje zbog čega ovaj dokument izričito navodi da se ne treba uručiti na policijsku upravu virovitičko-podravsku i policijsku upravu međumursku? Zašto su one izuzete iz dostave ovog dokumenta? Imate li objašnjenje?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ne, ja nemam objašnjenje za to, časni Sude.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Biste li prihvatili objašnjenje koje ću vam ja dati a to je da u tim policijskim upravama nisu egzistirale jedinice specijalne policije?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: To bi bilo logično objašnjenje.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ovaj dokument govori o tome da je na kolegijumu ministara raspravljeno pitanje stanja radne discipline unutar ustrojstvenih jedinica MUP-a, da su uočena neka ponašanja, nepravilnosti i u skladu sa otklanjanjem tih nepravilnosti pomoćnik ministra gospodin Markač izdaje zapovjed kojom se obvezuju zapovjednici jedinica i načelnici odjela u točki 1, 2, 3 i 4 da su obvezni izvršiti nadzor djelatnika i da ih se drži odgovornim za tu zapovjed. Gospodine Theunens, da li možemo zaključiti, odnosno da li je to zaključak vaše ekspertize da iz ovog dokumenta proizlazi da su zapovjednici jedinica i načelnici odjela bili te osobe koje su bile zapravo zadužene za disciplinu u jedinicama na čijem su čelu stajali?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, i ja bih samo hteo da dodam da dužnost komandanata jedinica specijalne policije i komandanata antiterorističkih jedinica da sprovede disciplinu i da održavaju disciplinu u svojim jedinicama i takođe je precizirano u Pravilima o unutrašnjoj organizaciji MUP-a iz novembra 1995. godine a nalazi se u dokumentu broj 5032 po Pravilu 65ter. Moguće je da je ušlo u spis, u svakom slučaju o tome se govori u dodatku, strane 7 i 8.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Hvala vam na ovom objašnjenju, gospodine Theunens. Doći ćemo i do ovog dokumenta. Sukladno vašem proučavanju ovog predmeta i vašem

obrazovanju i iskustvu, da li vam je poznato kakvo su materijalno pravo primjenjivali disciplinski sudovi u MUP-u?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Časni Sude, ja nisam konkretno analizirao ovaj aspekt tj. tipove ili vrste materijalnog prava koje su primenjivali disciplinski sudovi u okviru MUP-a.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da li znate to kakvo su postupovno pravo primenjivali disciplinski sudovi?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ponoviću, nisam analizirao ove pravne spekte.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, jučer smo pregledali Zakon o sudovima u kojem su nabrojani sudovi u Hrvatskoj. Slažete li se sa mnom da u Zakonu o sudovima nema riječi o disciplinskim sudovima? Dakle da disciplinski sudovi nisu dio sudbene vlasti redovne, sudbene vlasti u Republici Hrvatskoj?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: To je moguće, časni Sude. Ne sećam se zakona o kome smo juče razgovarali. Video sam ga ovde na ekranu, ali nisam se njime više bavio.

prevodilac: Može li gospodin Mikuličić da isključi mikrofon sa svoje desne strane ili da govori direktno u mikrofon sa svoje leve strane. Hvala vam.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: U Zakonu o sudovima predviđena je i institucija upravnog suda Republike Hrvatske.

SUDIJA ORIE: Da li ste dobili poruku prevodioca koji vas mole da isključite jedan od vaših mikrofona, koji se nalazi sa desne strane i da govorite u mikrofon sa vaše leve strane.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Pa, ja imam mikrofon sa leve strane.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Pokušaću da ga stavim bliže sebi. Mislim da će tako biti u redu.

SUDIJA ORIE: Molim vas nastavite.

prevodilac: Gospodin Mikuličić mora da govori u mikrofon, časni Sude. Ne čujemo ga dovoljno jasno.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mikuličiću, ja razumem da ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: (preklapanje govornika) ... neke probleme sa mikrofonom.

SUDIJA ORIE: Iz nekog razloga postoji problem sa vašim mikrofonom jer prevodioci ne mogu da vas čuju i ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da li sada bolje?

SUDIJA ORIE: Da li je to ...

prevodilac: Časni Sude, svaki mikrofon je dobar ukoliko se govori u njega.

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine Mikuličić odgovor je da ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Svaki mikrofon ...

SUDIJA ORIE: ... ukoliko okrenete glavu u jednom pravcu a mikrofon je u suprotnom pravcu...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: U redu. Nadam se da će biti u redu. Je li sada u redu za sve?

prevodilac: Mnogo bolje. Hvala vam časni Sude i gospodine Mikuličiću.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Mnogo bolje. U redu. Izvinjavam se za tehnički problem koji sam stvorio.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens da ovako postavim pitanje, vi ste vidjeli da, dakle slažemo se, disciplinski sudovi nisu dio redovnog sudbenog sustava Republike Hrvatske, da se oni osnivaju sukladno Zakonu, konkretno o unutrašnjim poslovima unutar Ministarstva. Po prirodi stvari i Ministarstvo je civilna vlast zar ne, unutarnjih poslova?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Mislim da ovde imamo dva pitanja u jednom.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: U jednom.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Prvi deo je moguć, ukoliko vi tako kažete. Nema razloga da u to sumnjam. Za drugi deo, da, Ministarstvo unutrašnjih poslova je civilno telo.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Disciplinski sudovi dakle su administrativni sudovi i u Hrvatskoj je ostvarena sudbena kontrola administrativnih postupaka koje provode disciplinski sudovi unutar ministarstva. Da li ste upoznati sa tom temom gospodine Theunens?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Časni Sude, nije mi poznata ta tematika. Kao što možete videti iz mog izveštaja, fokusirao sam se na ulogu, u kontekstu specijalne policije i komandanata jedinica kao i načelnika sektora i pomoćnika Ministra unutrašnjih poslova u sprovođenju discipline među njihovim podređenima.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Prema Zakonu o sudovima koji smo jučer gledali, u Hrvatskoj je egzistirao a i danas egzistira Upravni sud RH. Da li znate koja je nadležnost Upravnog suda RH?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Časni Sude, nije mi poznata nadležnost Upravnog suda Republike Hrvatske.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Niste li se prisjetili kada bih vam rekao da je nadležnost Upravnog suda RH koji je dio sudbene vlasti prema Zakonu o sudovima, kontrola odluka disciplinskih sudova unutar ministarstava. Jer se protiv odluka drugostupanjskog suda

MUP-a mogla zatražiti tužbom kontrola Upravnog suda RH, pravilne primjene zakona. Jeste li upoznati sa tim okolnostima i sa tom regulativom?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ne, časni Sude nisam upoznat sa tim.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens točno je zar ne, ukoliko prihvatimo vašu definiciju ekspertnog svjedoka i jurisprudenciju ovog tribunala da vi u pogledu vojnog pravosuđa i stegovnih postupaka i stegovnih sudova zapravo nemate svojstvo ekspertnog svjedoka, zar ne?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Slažem se sa time časni Sude. Ja nisam analizirao niti raspravljao o organizaciji, izvinjavam se. Pitanje se odnosi na vojne disciplinske sudove. Da li je to pitanje ili ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da. Vojni i policijski disciplinski sudovi.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Kao što sam pomenuo ranije, ja sam uključio ono što sam smatrao glavnim propisima koji se odnose na vojne disciplinske sudove, kao i na vojno disciplinsko tužilaštvo i nakon toga i na vojne sudove i vojne tužioce. Nisam analizirao te organe kao takve, i nisam uključio informacije, u moj izveštaj, o disciplinskim sudovima u okviru MUP-a.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: To je jasno gospodine Theunens, ali moje pitanje je bilo da li vi osobno smatrate da imate svojstvo i potrebno ekspertno znanje za temu stegovnih sudova organizacije vojnog pravosuđa o kojoj smo razgovarali jučer i danas ujutro?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Časni Sude, mislim da nije na meni da odgovorim na to pitanje. Ja sam već objasnio prvog dana mog svjedočenja moje iskustvo u smislu obrazovanja i nivoa obuke i time zaključujem moj odgovor.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da. Dozvolite da vas podsjetim, gospodine Theunens, vi ste 19. studenog ove godine, u direktnom ispitivanju, transkript stranica 12155 red 17, na pitanje gospodine Waespija odgovorili da - nakon što vas je gospodin Waespi pitao da li imate saznanja o ciljnom aspektu i da li se smatrate ekspertom za civilne strukture, vi ste odgovorili: „To je teško pitanje budući da očigledno iz mog rada na međunarodnom sudu ja se nisam bavio tim kao ekspert.“ Da vas podsetim gospodine Theunens dana 1. prosinca ove godine, na zapisnik stranica 12871 red 19, rekli ste: „Ja nisam pravni stručnjak.“ Imajući u vidu ove vaše izjave u vašem svjedočenju moje pitanje je bilo: da li se za one teme o kojima smo razgovarali smatrate ekspertom ili ne?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Časni Sude, hteo bih da se vratim na ovo što je gospodin Mikuličić komentarisao malo pre. Tačno je da sam odgovorio gospodinu Waespiju u vezi sa civilnim vlastima, ali civilne vlasti uključuju dosta toga, uključuju lokalnu upravu, političke vlasti, uključuju ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ministarstvo unutrašnjih poslova?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Na primer, uključuje takođe i sudska pitanja i slično. Ja sebe smatram kvalifikovanim da pregledam dokumente koji se odnose na vojnu disciplinu i sprovođenje pravde u vojsci. Zašto? Zato što imam vojnu prošlost. Ja sam profesionalni oficir i kao što sam juče pomenuo, ja sam i bio član vojnog suda. Sada, ja se slažem sa vama da ja nisam

pregledao civilne disciplinske sudove tj. disciplinske sudove u Ministarstvu unutrašnjih poslova i ja svakako sebe ne smatram ekspertom za disciplinske sudove, bilo da su vojni ili civilni, zato što pretpostavljam, da bi neko bio ekspert u pravnim pitanjima trebalo bi da ima diplomu iz prava, barem nivo mastera ili verovatno više, to je moje lično mišljenje.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Hvala vam na vašem odgovoru. Sad ćemo preći na drugu temu, gospodine Theunens. Naime organizacija i struktura Ministarstva unutrašnjih poslova, sa posebnim naglaskom na organizaciju i strukturu specijalne policije. (...) (*Izbrisano po nalogu Pretresnog veća*) (...) Gospodine Theunens, ovo je dokument koji se često pojavljuje na našim ekranima i ovo je diagram Ministarstva unutrašnjih poslova sa posebnim naglaskom na policijsku upravu zadarsko-kninsku. Imali ste priliku i ranije da ovo vidite u sudnici, pretpostavljam, je li tako?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Prvi put sam ga video, mislim, juče kada ste ga vi pokazali ili sam ga barem ove nedelje video prvi put. Ne znam na čemu se bazira ili možda postoje neke fus note ili nešto ili je možda uzet iz postojeće regulative.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ovo je, gospodine Theunens, dokument Tužiteljstva i moja je bila pretpostavka s obzirom da ste pregledavali dokumentaciju Tužiteljstva u ovom predmetu i da ste se susreli i sa ovim dokumentom. Ali dobro, pogledajmo.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Mogu li molim vas – dokumenti, koje sam pregledao su dokumenti Tužilaštva; međutim kada koristite izraz dokumenti Tužilaštva to meni znači dokumenti koje je Tužilaštvo sačinilo tj. da ih je sastavio ili skicirao tim Tužilaštva i to je nešto što ja nisam – ja nisam video ovaj grafikon pre nego što ste mi ga vi, ja mislim pokazali juče.(...) (*Izbrisano po nalogu Pretresnog veća*) (...)

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Hvala vam što ste me podsetili časni Sude. Onda će to biti pod pečatom, ovaj dokument, pa ću zatražiti privatnu sednicu, molim vas.

SUDIJA ORIE: Da, ne treba da se prikazuje javnosti, i u njemu ima dosta imena da ja imam poteškoća da rekonstruišem tačno zašto, ali ako postavite konkretno pitanje u vezi sa osobama, zato što ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Neću postavljati konkretna pitanja, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Onda molim vas nastavite.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Ono što mene zanima je struktura.

SUDIJA ORIE: Struktura, da.

(privatna sednica)

sekretar: Sada smo na otvorenoj sednici.

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

SUDIJA ORIE: Gospodine Theunens, struktura kao takva nije zaštićena. Međutim imena jesu. Tako da ukoliko u nekom trenutku budete hteli da pomenete neko ime molim vas prvo zatražite da pređemo na privatnu sednicu. Molim vas nastavite.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Hvala časni Sude.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, mene u ovom trenutku interesira pozicija u toj shemi jedinice specijalne policije zadarsko-kninske policijske uprave. Da li sukladno ovoj shemi, možemo zaključiti, tj. da li se slažete sa mnom da je jedinica specijalne policije bila vezana uz policijsku upravu na čijem je čelu bio načelnik policijske uprave?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ne mislim tako, časni Sude. Pre svega, ne znam ko je sastavio grafikon i šta znače linije. Na nekim lokacijama su tačkaste ili isprekidane linije. Na nekim lokacijama su pune linije. Jedinica specijalne jedinice je, iz nekog razloga, stavljena na levu stranu dok su ostale policijske jedinice ili redovne policijske jedinice stavljene pod zadarsko-kninsku policijsku upravu. Dakle, na to se grafikon odnosi. Sada, moj izveštaj se odnosi, na engleskom je strana 106, prvi deo izveštaja, stavio sam da su jedinice specijalne policije, koje su se nalazile u okviru policijske uprave „direktno potčinjene načelniku sektora specijalne policije.“ I jedan od izvora koji sam za to koristio je dokazni predmet Tužilaštva broj P588.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću. Gospodine Mikuličiću ...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine predsedavajući, možemo li da pređemo na privatnu sednicu na nekoliko minuta, molim vas?

SUDIJA ORIE: Vraćamo se na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

SUDIJA ORIE: Jedan sekund.

sekretar: Časni Sude, ponovo smo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Hvala vam, gospođo sekretarko.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, vi ste u odgovoru na moje pitanje referirali na dio vašeg *report*-a, i spomenuli ste čini mi se stranicu 106, da li se varam?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da. Prvi deo izveštaja.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Naslov je „Pogledajte potčinjavanje specijalne policije.“

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: I potom „uključujući izveštavanje“ izvinjavam se. A pod naslovom broj 2, između zagrada, stavio sam „jedinice specijalne policije u upravi policije“, a zatim sam stavio, između zagrada, iza toga „okruzi“ ili „županije“. Zatim „direktno potčinjene načelniku sektora specijalne policije“.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da, da gospodine Theunens. Ono što me brine je da je to strana broj 107 u mojoj verziji vašeg izveštaja, ali bez obzira na to to je ista verzija. Vi ste se osvrnuli na dokument broj 1417 po Pravilu 65ter, zar ne?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: U stvari, da. To je dokazni predmet Tužilaštva broj P588.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: U redu.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: To je brošura Ministarstva unutrašnjih poslova i u to vreme to je bio jedini dokument koji mi je bio na raspolaganju da utvrdim kakva je bila *de jure* situacija i naravno u drugom delu izveštaja, u odeljku specijalne policije, a to je odeljak 4, spominjem operacije koje su izvele jedinice specijalne policije i takođe raspravljam o komandi i kontroli i došao sam do istih zaključaka tj. da su jedinice specijalne policije podređene pomoćniku ministra za unutrašnje poslove preko načelnika sektora za specijalnu policiju i da načelnici lokalne – odnosno županijskih uprava policije nemaju ulogu u tom lancu komandovanja, kontrole i izveštavanja.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, ja se ne slažem sa vama. Ne slažem se sa vašim zaključkom. Moja je tvrdnja da su zapovjednici jedinica specijalne policije unutar policijske uprave bili podređeni načelniku te policijske uprave. Možemo li vidjeti dio dokumenta P588, a to jedan propagandni materijal Ministarstva unutarnjih poslova RH, na koji se vi pozivate u vašem ovakovom zaključku. Možete li referirati na dio dokumenta koji upućuje na ovaj vaš zaključak? To je P588.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da. Imamo stranu koja nosi oznaku ERN broj 0354-9987, a trebalo bi da odgovara strani broj 29 ovog dokumenta. Ako mi dopustite, mogu posle da razjasnim šta sam našao u drugim dokumentima, dokumentima koji su mi posle bili dostupni ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Možemo li da vidimo stranu 29 na ekranu, molim vas.

SVEDOK THEUNENS: Da. Mislim da je broj strane na dnu strane. A u gornjem desnom uglu, verovatno možete da vidite ERN broj i on je ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: ERN broj je 0354-9987, zar ne?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, tako je.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Možemo li da vidimo ovu stranu, molim vas.

SVEDOK THEUNENS: Spustite do dna, da vidimo tekst ispod slike.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: „Specijalna policija, prema unutrašnjoj strukturi, se sastoji od sektora specijalne policije sa svojim odeljenjima, odeljcima, centrom za obuku, vazduhoplovnom jedinicom, antiterorističkom jedinicom Lučko, i drugim jedinicama koje se nalaze u okviru uprave policije, u skladu sa teritorijalnom organizacijom Republike Hrvatske.“ To znači da jedinice specijalne policije koje se nalaze u okviru uprave policije su stopostotno deo sektora za specijalnu policiju, i to se nalazi u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P588 i odgovara onome što možemo da nađemo u dokumentu broj 5031 po Pravilu 65ter kao i članu 27 dokumenta broj 6104 po Pravilu 65ter, poslednji dokument je Pravilo iz februara 1995. godine o unutrašnjoj organizaciji i operacijama Ministarstva unutrašnjih poslova.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, ja nikako ne mogu prihvatiti vaš zaključak o subordinaciji jedinica specijalne policije unutar policijskih uprava prema načelniku sektora specijalne policije u disciplinsko-naredbodavnom smislu. Ja mogu prihvatiti vaš zaključak jedino u smislu da je riječ o specijaliziranim jedinicama koje imaju vrlo jedinstvenu strukturu i koje u svom profesionalnom djelovanju predstavljaju određenu organsku strukturu ministarstva. Međutim, administrativno jedinice specijalne policije pri policijskim upravama odgovorne su načelniku te policijske uprave i u stegovnom smislu i u smislu svakom drugom. Pri tom mislim i na financiranje i na raspored na određene zadatke i tako dalje. Ali to je tema do koje ćemo mi doći u našem unakrsnom ispitivanju ja ću vam pokazati neka dokumenta pa ih možemo prokomentirati.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: U ovom trenutku molio bih dokument broj 5032 po Pravilu 65ter.

SVEDOK THEUNENS: Časni Sude, ne znam da li je trebalo da odgovorim na prethodno pitanje gospodina Mikuličića ili je samo ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ne, gospodine Theunens, samo sam vam pokazao moje gledište.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Mhm.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: ... i moje predloge u vezi sa temom.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Zato što sam hteo da spomenem da dodeljivanje zadataka, kada govorimo o vrstama zadataka koje su sprovodile jedinice specijalne policije tokom operacije *Oluja* i nakon operacije *Oluja*, nezavisno od konkretnih dokumenata koje sam ja uključio u treći deo izveštaja, izvinjavam se, drugi deo izveštaja a koji pokazuje da je zadatke dodeljivao general Markač ili načelnik sektora specijalne policije, to svakako nisu upravna pitanja već su operativna pitanja.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, mi ćemo se, naravno vratiti na tu temu. Sada, kada sam već to pokrenuo, međutim ovo je moje pitanje za vas: Da li uočavate razliku u funkcioniranju ustroja specijalne policije u mirnodopskim uvjetima i u borbenim uvjetima, ili smatrate da je ustroj uvijek isti?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Časni Sude, nisam pronašao nijedan konkretan propis koji određuje ili omogućava odgovor na to pitanje. Znam da pre početka operacije *Oluja*,

specijalna komandna struktura tj. ja mislim da se zvala zajednička ... sekund samo. Mogu to da pronađem.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Zajedničke snage.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, Štab zajedničkih snaga specijalne policije je uspostavljen 22. jula 1995.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Doći ćemo dotle gospodine Theunens. Moje pitanje je bilo da li pravite razliku ili razlikujete mirnodopsku strukturu policije, specijalne policije od borbenog ustroja, to je bilo moje pitanje. Da li vidite razliku?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Sa izuzetkom Štaba zajedničkih snaga specijalne policije, a to je dokazni predmet tužilaštva broj P554 nisam video nikakav dokument koji ukazuje na razliku u strukturi. Ali, naravno ukoliko imate dokument, bio bih vam zahvalan ako biste mi ga pokazali.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da, pokazaću vam gospodine Theunens. Samo da pronađem ovaj dokument koji je kod mene na ekranu. Da li ste ikada vidjeli ovaj Pravilnik o unutarnjem redu Ministarstva unutarnjih poslova, gospodine Theunens?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ovaj koji je sada na ekranu?

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, da zaista. Uključio sam ih kao prilog mom izveštaju. Koliko se sećam, kopija koju mi je dalo Tužilaštvo je bila nepotpuna, ukoliko je ovo dokument broj 5032 po Pravilu 65ter i sećam se da sam od tima Tužilaštva tražio da mi obezbede kompletniju kopiju, zato što je moj utisak bio da je ovaj dokument zbirka različitih dokumenata i zato sam se malo pre osvrnuo na dokument broj 6104 po Pravilu 65ter, koji se ne nalazi u mom izveštaju ni u prilogu.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, ovaj dokument smatram vrlo značajnim, međutim, koji je obzirom na prijevod u tom dokumentu, možda izvor nerazumjevanja i površnih zaključaka. Samo da upozorim Vjeće. Ja sam prvo pregledavajući ovaj dokument i uočivši neke nespretne formulacije u prjevodu, kontaktirao gospodina Waespija u dva navrata i skrenuo mu pažnju na te nespretne formulacije i dogovoreno je da će taj dokument što se prjevoda tiče biti poslan na reviziju prevoditeljskoj službi. Međutim, vi ste danas ovdje i mi imamo taj dokument pred sobom i ja ću ga uprtebiti uz neke ograde koje ću vam najaviti. Ovo je dakle, dokument u kojemu se između ostaloga opisuju radna mjesta u specijalnoj policiji pa se tako opisuje i radno mjesto zapovjednika specijalne jedinice policije dakle, to je ona jedinica koja se nalazi u policijskoj upravi. To radno mjesto ima oznaku M280, a možemo je vidjeti na stranici numeriranoj 78 dokumenta, odnosno ERN broj 06119723. E sad, gospodine Theunens, nakon što dobijemo tu stranicu dokumenta na ekran, ja ću vam skrenuti pažnju na neke nespretnosti u prjevodu. U prvom redu ...

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ja mogu samo da spomenem da je to uključeno u prilog na strani 8 u engleskoj verziji, i koliko ja razumem možda je to pitanje transkripta. Reč je o komandi jedinica specijalne policije tj. jedinica koje su u okviru županijskih uprava policije.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Tačno. To je tačno gospodine Theunens, ali još čekamo relevantnu stranu da se pojavi na ekranima. Vi ste ga našli kod sebe ili niste?

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da. Možda je došlo do nesporazuma, jer ja govorim o strani 78, ali to je strana 78 koja je obeležena na samom dokumentu, ali stvarni ERN broj treba da se pojavi na ekranu a on je, ponavljam, 06119723. Časni Sude, samo da vas uputim u problem na koji sam naišao. Ovo je dokument kojim se opisuju radna mjesta u specijalnoj policiji. Taj dokument, preveden je po mišljenju Odbrane neadekvatno, što sam ja istaknuo u dva pisma gospodinu Waespiju.

SUDIJA ORIE: M280 se pojavljuje na strani 9 od ukupno 24 strane u elektronskoj sudnici.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Nastavite molim vas.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Usmeravam vašu pažnju na delove koji su neodgovarajuće prevedeni. Pre svega, hrvatska riječ „rukovodi“ prevedena je u ovom dokumentu i u nekim drugima do kojih ćemo doći na četiri različita načina, od kojih se najčešće navodi engleski prijevod kao „command“. Dok se u nekim drugim dokumentima navodi prijevod te riječi kao „rules“ „runs“ „directs“ ali nigdje u celom dokumentu nema u hrvatskom tekstu riječi „zapovjedati“. Međutim, to je nešto što ćemo vjerojatno rješavati izvan suda, ali samo da sud bude svestan da postoji ovdje problem oko prijevoda.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Jer pretpostavljam gospodine Theunens, vi ste čitali engleski prijevod ovog dokumenta i engleski prijevod vas je upućivao na pitanje „zapovjedi“ i „kontrola“, dakle „command“ i „control“ premda se u čitavom dokumentu na hrvatskom jeziku te dvije riječi niti na jednom mjestu ne spominju. Spominju se izrazi „rukovoditi“ „organizirati“ što se može prevesti kao „directs“ „organize“ ali command i control se nigdje u dokumentu ne spominje. Dakle vratimo se na opis radnog mjesta zapovjednika specijalne jedinice, gdje se kaže da on neposredno rukovodi dakle ne kako je prevedeno command, i odgovara za rad specijalne jedinice policije. Dalje u tekstu se ...

SUDIJA ORIE: Gospodine Mikuličiću, možete li molim vas da ponovite reč koja se očigledno ne nalazi jasno u transkriptu, reč koja nikad nije korišćena u ovom dokumentu, kako vi kažete?

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Riječ je „zapovjeda“.

SUDIJA ORIE: A to je ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: To je komandovanje.

SUDIJA ORIE: I to nije isto što i „zapovjednik“.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: „Zapovjednik“ je imenica riječi, glagola „zapovjedati“, ali to je naziv radnog mjesta. Međutim, kada se opisuje djelatnost zapovjednika unutar specijalne policije nigdje se u tekstu u tom dokumentu ne navodi riječ „zapovjedati“ nego se navode riječi „rukovoditi“ „voditi odjel“ „organizirati“, nigdje „zapovjedati“.

TUŽILAC WAESPI: Takođe i naslov M280 zapravo počinje sa „zapovjednik“.

SUDIJA ORIE: Gospodine Waespi, šta mislite da je pokrenulo moje pitanje? Upravo to. Ne samo zbog 280 već i zbog narednih. Zbog toga, pre svega treba nam prevod koji je nedvosmisle, to je jedno. A drugo, koliko ja razumem, gospodine Mikuličiću, vaš stav je da je upotreba reči vrlo bliska reči koju vi koristite i da je to samo naziv a vi se fokusirate na opis gde se ta reč ne spominje? Da li je to ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da, časni Sude. I ono što bih hteo je tačan prevod.

SUDIJA ORIE: Da, imate punu podršku Pretresnog veća da dobijete tačan prevod.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Iznad ovoga je jedna druga tema, za koju smatram da je čak više važna, iz mogeg ugla.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, u opisu dužnosti koje sprovodi zapovjednik specijalne jedinice policije pri policijskoj upravi, u engleskom prijevodu ispušten je jedan dio teksta koji je po mom mišljenju vrlo značajan. U hrvatskom tekstu taj dio teksta počinje sa djelom u kojem se kaže da je zapovjednik odgovoran za disciplinu. Ne znam da li to možete naći u tekstu na engleskom jeziku. To je, da, na ekranu ako idete od dna ka vrhu, to je prvi, drugi, treći, četvrti, peti, šesti, sedmi, osmi red, počinje sa „odgovoran za disciplinu“. Da li možete da nađete?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, imam to, jer to imam i u mom izveštaju.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: U redu.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Pokušavao sam da nađem u verziji na hrvatskom jeziku.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da. U hrvatskoj verziji je sledeći tekst: dakle, da je odgovoran za disciplinu i uspostavu pozitivnih međuljudskih odnosa unutar jedinice, i sada dolazi dio teksta koji je u engleskoj verziji ispušten, a to je u hrvatskoj verziji tekst koji glasi: „Da predlaže načelniku policijske uprave mjere za suzbijanje negativnih pojava unutar jedinice.“ Također, taj dio je dakle ispušten. Da li se slažete sa mnom gospodine Theunens, da ovakvo koncipiran opis radnog mjesta zapovjednika specijalne jedinice, njega stavlja u poziciju da je načelnik policijske uprave autoritet kojem se on mora obratiti, a ne npr. načelniku sektora specijalne policije u Ministarstvu; što bi ukazalo da dakle nema direktne linije prema sektoru specijalne policije u Ministarstvu nego subordinacija prema načelniku policijske uprave unutar koje funkcioniра jedinica specijalne policije?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Slažem se sa vama da je ta rečenica trebalo da bude uključena, očigledno, u engleski prevod. Sad mi je teško da utvrdim koja je uloga načelnika

lokalne uprave policije u tom kontekstu jer sam ja gledao stranu 107 na engleskom, prvi deo izveštaja, gde se kaže da u okviru sektora specijalne policije postoji posebno odeljenje, što znači odeljenje unutrašnje kontrole koje između ostalog ima zadatak da proverava kako se sprovodi disciplina i unutrašnji red u jedinicama specijalne policije, i refernce se mogu naći u dokaznom predmetu Odbrane broj D529, D528 a to znači da postoji razmena informacija između jedinica specijalne policije i odeljenja za unutrašnju kontrolu i da to odeljenje npr. može da sprovodi određene kontrole, inspekcije ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Izvinjavam se što vas prekidam, gospodine Theunens. Doći ćemo do unutrašnjih odeljenja za nekoliko minuta, da se sada fokusiramo na ovo što sam vas pitao?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ja pokušavam da odgovorim na pitanje. Mislim, na prvi pogled iznenađen sam što vidim vezu između lokalne tj. županijske uprave policije u održavanju i sprovođenju discipline u jedinicama specijalne policije.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: U okviru ove uprave policije.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: I ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ovo je moj komentar. Izvinjavam se.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mikuličiću, to nije samo vaš komentar, već ne ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Takođe se poklapa sa svedokom.

SUDIJA ORIE: Mi ne bismo ni znali za vaš komentar. Ako hoćete to da ostavimo, u redu. Ukoliko želite da to uđe u zapisnik onda molim vas ponovite.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da, gospodine Theunens, molim vas nastavite.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, ja bih hteo da vidim više dokumenata da bih mogao da utvrdim na primer ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Pokazaću vam jedan.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Imamo ovde primer šefa jedinice specijalne policije koji direktno komunicira sa načelnikom lokalne uprave policije po pitanjima koja očigledno spadaju u njegov opis posla.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Časni Sude, možemo li da označimo ovaj dokument za identifikaciju dok čekamo da se razreši pitanje vezano za prevod.

SUDIJA ORIE: Konačan prevod. Gospodine Waespi.

TUŽILAC WAESPI: Da, to nije problem. Mi smo to dostavili prevodilačkoj službi, pre nedelju dana, mislim, i mi ih konstantno podsećamo, ali oni su preopterećeni mnogo prioriternijim poslovima, tako da moramo da budemo strpljivi.

SUDIJA ORIE: Gospođo sekretarkoe.

sekretar: Ovo će biti dokazni predmet Odbrane broj D1083, označen za identifikaciju, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1083 zadržava za sada taj status. Molim vas nastavite.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Gospođo sekretarko, možemo li na ekranu da vidimo dokument broj 3D01-0713.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, ovo što ćete sada vidjeti na ekranu je dokument koji je izdao ministar unutarnjih poslova Ivan Vekić, kojim je zapravo uspostavljen sustav specijalne policije u Republici Hrvatskoj. Najpre da vas pitam da li ste imali priliku vidjeti ovaj dokument?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Mogu li, molim vas, da pogledam zaglavlje strane na engleskom, zbog datuma i broja.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Nalazi se u tabeli vašeg konačnog priloga. Broj je 20080918.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Mora da sam ga video. Samo sam proveravao gde sam ga uključio u svoj izveštaj, ali da nastavimo kako bismo uštedeli vreme.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Dakle, možemo li da nastavimo? U redu. Ovaj dokument je izdao tadašnji ministar unutarnjih poslova, gospodin Ivan Vekić. To je jedna naredba kojom u točki 1 naređuje da se zbog posebnih razloga sigurnosti trebaju formirati specijalne jedinice policije u svakoj policijskoj upravi. Dalje se navodi u točki 2, da specijalne jedinice treba formirati na kadrovskim i materijalno-tehničkim osnovama dosadašnjih posebnih jedinica policije. Koje su to, gospodine Theunens, dosadašnje posebne jedinice policije? Možete li nam reći na što se referira u točki 2?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Poznato mi je da je postojala antiteroristička jedinica Lučko, koja je, prema dokaznom predmetu Tužilaštva broj P605, strana 105 u engleskoj verziji, prvi deo izveštaja, formirana u septembru 1990. godine. Takođe sam se osvrnuo na jedinice specijalne policije ili specijalnu policiju uopšteno, datum je maj 1991. godine, a to možemo videti u dokumentu broj 1182 po Pravilu 65ter, od 27. maja 1991. godine - Izmena i dopuna Zakona o unutrašnjim poslovima.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Hvala vam na vašem odgovoru, gospodine Theunens, ali to nije bio odgovor na moje pitanje. Doći ćemo do antiterorističke jedinice Lučko, malo kasnije. Moje pitanje je: Možete li objasniti, na šta se odnosi ovaj deo teksta u tački 2 ovog naređenja?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ne razumem pitanje, časni Sude.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Onda ću ga ponoviti. Posredstvom naređenja ministra unutarnjih poslova određuje se formiranje jedinica specijalne policije u svakoj policijskoj upravi. To je jasno zar ne?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, to se kaže u naređenju.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Točka 2: specijalne jedinice treba formirati na kadrovskim i materijalno-tehničkim osnovama dosadašnjih posebnih jedinica policije. Ja ću vas podsjetiti gospodine Theunens da je Hrvatska država u to vrijeme se tek stvarala i da je trebalo stvoriti strukturu vlasti pa tako i specijalne policije. Prije stvaranja Hrvatske države postojale su određene posebne jedinice policije koje su egzistirale u vrijeme ex-Jugoslavije. Da li se slažete sa mnom da je u ovom trenutku odlukom ministra naprosto trebalo na neki način nastaviti funkcioniranje tih bivših posebnih jedinica policije sada imenovanih kao posebnih jedinica dakle specijalne policije? Da li se slažete sa mojim objašnjenjem?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, kako bi za osnovu imale barem deo bivših specijalnih jedinica policije, jer ja pretpostavljam da su jedinice specijalne jedinice postojale u delovima koji su u to vreme, kada je to konkretno naređenje doneto, bile pod kontrolom Srba, na primer.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Vi ste spominjali antiterorističku jedinicu Lučko. Međutim ona ima potpuno jedan specifičan položaj, ona je unutar sektora specijalne policije u Ministarstvu unutarnjih poslova i nije vezana za niti jednu policijsku upravu. Da li je to tačno?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Jeste, ona je direktno u okviru sektora specijalne policije.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Dalje, u točkama 3 i 4 ove naredbe govori koliko treba uposliti djelatnika u jedinicama specijalne policije. U točki 5 govori se o tome da treba formirati i rezervni sastav specijalne jedinice i to u onom broju u kojem postoji i za aktivni sastav te jedinice. U točki 6 govori se o tome da se rezervne specijalne jedinice trebaju formirati od pripadnika rezervnog sastava policije po kriterijima koji su utvrđeni za aktivne djelatnike specijalne jedinice. Dakle, riječ je o policajcima bilo da su u rezervnom sastavu, bilo da su u aktivnom sastavu, zar ne?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, tako je.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Sada dolazimo do točke 7 koja kaže ovako: „Specijalne jedinice imaju se upotrebljavati isključivo prema odlukama načelnika policijske uprave i zamjenika ministra unutarnjih poslova ili osobe koju on za to ovlasti.“ Moj akcent je na upotrebi isključivoj prema odluci načelnika policijske uprave. Da li iz ovoga, gospodine Theunens, možete zaključiti da je načelnik policijske uprave ona osoba koja odobrava upotrebu specijalne jedinice unutar policijske uprave na čijem čelu stoji dotični načelnik?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Rekao bih da je ovo zaista tako bilo u vreme donošenja ovog naređenja, mislim da je to bio novembar 1991. godine. Ne vidim više datum. Da. Da. U vreme donošenja ovog naređenja, bilo je kao što je opisano u paragrafu 8, izvinjavam se, 7.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ukoliko pređemo na točku 8, to je posljednja točka na engleskom tekstu, a u hrvatskoj verziji je to druga stranica, gdje se kaže da: „Načelnik policijske

uprave prije upotrebe specijalne jedinice na području uprave, obvezan je ishoditi odobrenje zamjenika ministra ili osobe koju zamjenik ovlasti.“ Točka 9 kaže da se: „Specijalna jedinica ne može upotrijebiti na području druge policijske uprave bez odluke zamjenika ministra ili osobe koju zamjenik ministra ovlasti.“

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Možete li malo da spustite niže u engleskoj verziji ili je to možda sledeća strana? Ne znam.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da, to je sledeća strana na engleskom. Ja se osvrćem na tačku 9. Točka 9 upućuje da se zapravo ukoliko se jedinica specijalne policije te i te policijske uprave želi upotrebiti izvan teritorija policijske uprave da mora postojati suglasnost odnosno odobrenje zamenika ministra. Slažete se da tako kaže naredba?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, samo bih hteo još jednom da ponovim da je ovo naređenje izdato 15. novembra 1991. godine. Drugi dokumenti koje sam ja pregledavao upućuju na to da je bilo nekih promena tokom vremena.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Koje su to promene na koje ste naišli koje bi poništile ovu naredbu, ovu odluku? Koje su to promjene? Da li ste našli u dokumentaciji u kojoj ste ispitivali i jedan dokument koji bi rekao da načelnik policijske uprave nema ovlaštenje upotrebiti jedinicu specijalne policije unutar svoje policijske administracije? Da li ste našli takav dokument?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Nisam naišao na dokument u kome se to izričito tvrdi. Međutim, hteo bih da pomenem da ovo naređenje od 15. novembra se ne odnosi na sektor specijalne policije, dok sam ja očekivao da ukoliko je sektor specijalne policije već postojao u to vreme, da bi se odnosilo i na taj sektor. Drugo, bez ulaska u detalje, dokumenti koje sam pregledao a koji se odnose na operacije jedinica specijalne policije, pre, tokom i nakon operacije *Oluja* –

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, ovo je potpuno druga tema. Ovde se govori o zajedničkim snagama specijalne policije dok su bile angažovane u borbenim aktivnostima. Doći ćemo do toga kasnije, ali mislim da ćemo sada imati pauzu, za koji minut a ako možete tokom pauze, pokušajte da nađete dokument u kome se derogira,poništava ili na neki drugi način stavlja van dejstva ili van snage, ovaj dokument koji sam vam ja pokazao. Mogu li dobiti broj za ovaj dokument, časni Sude?

SUDIJA ORIE: Gospodine Waespi.

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovor. Samo bih hteo da zatražim da se svedoku omogući da završim barem misao, rečenicu kojom je hteo da objasni ono o čemu je bio upitan, koje promene su izvršene a koje se ne spominju u dokumentu.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Časni Sude ako mi dozvoljavate. Svedok očigledno pokušava da izbegne da odgovori direktno na moje pitanje i da pređe na potpuno drugu temu. Zbog toga sam intervenisao.

SUDIJA ORIE: Pre svega, mislim da ste hteli da se ovaj dokument ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: .. se usvoji u spis. Gospođo sekretarko.

sekretar: Ovo će biti dokazni predmet Odbrane broj D1084, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1084 se usvaja u spis. Gospodine Mikuličiću, ako svedok kaže da ono što je našao u dokumentu iz 1991. godine možda nije važno u kasnijoj fazi, a onda kaže „Možete li mi pokazati dokumente gde se konkretno kaže da ovaj dokument iz 1991. godine više nije na snazi itd.“ onda je svedok u takvoj poziciji da može da objasni koje su promene izvršene ili kako se situacija promenila. Premda su dokumentarni dokazi veoma važni u celom kontekstu, mislim da ste otišli malo predaleko u ograničavanju svedoka i njegove mogućnosti da objasni zbog čega je zauzeo stav da stvari nisu kao što su 1991. godine bile, konkretno onakve kakve su opisane u tom dokumentu. Gospodine Theunens, ako možete da nastavite, ako želite da dalje objasnite izvolite, a onda ćemo napraviti pauzu.

SVEDOK THEUNENS: Hvala, časni Sude. Hteo sam samo da objasnim da dokumenti koji se odnose na operacije jedinica specijalne policije pre, tokom i nakon operacije *Oluja*, pri tom mislim na one dokumente koja sam imao priliku da pregledam, nisu se odnosila na načelnike županijske i druge lokalne policijske uprave.

SUDIJA ORIE: Da. I koliko sam razumeo, gospodin Mikuličić će vam pokazati ta dokumenta, kasnije.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da, slažem se sa vama.

SUDIJA ORIE: I postaviće vam dalja pitanja u vezi sa tim –

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Samo jedno pitanje, ako mi dozvolite.

SUDIJA ORIE: Da.

prevodilac: Mikrofon za gospodina Mikuličića.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mikuličiću.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Izvinjavam se.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, slažem se sa vama, međutim, molim vas obratite pažnju na tačku 9 ove naredbe koja kaže: ukoliko se specijalna jedinica policije upotrebljava na području druge policijske uprave, tada je potrebno odluka ministra ili osobe koju on za to ovlasti. Ono na što vi referirate to je uporaba skupnih snaga specijalne policije na koju ćemo doći i o čemu ćemo razgovarati nakon pauze. Kada se jedinice specijalne policije iz pojedinih policijskih uprava skupljaju u novoformiranu jedinicu koja se naziva skupne

snage i koja se tada upotrebljava uz suglasnost ministra unutarnjih poslova. O tome ćemo razgovarat nakon pauze.

SUDIJA ORIE: Možda biste takođe mogli obratiti pažnju na tačan odnos između onoga što se nalazi u tački 8, a to je da je očigledno potrebna saglasnost za angažovanje. To u najmanju ruku predstavlja nepotpuno ovlašćenje da se angažuju jedinice, čak iako su one unutar svoje oblasti. Dakle tako ja tumačim tačku 8, gospodine Mikuličiću. Pretpostavljam da ćete obratiti pažnju na to kako bi Pretresno veće bolje razumelo ovu materiju.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da, svakako časni Sude, i ovo bi trebalo da se proceni u vezi sa onim što je u tački 7.

SUDIJA ORIE: Da. Napravićemo pauzu i nastavićemo u 11.00 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Pretresno veće se izvinjava zbog kašnjenja. Gospodine Mikuličiću.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Hvala, časni Sude. Pre nego što nastavim sa svojim unakrsnim ispitivanjem, hteo bih da izrazim zabrinutost zbog mog napredovanja u unakrsnom ispitivanju. Bojim se da ne napredujem onako kako sam nameravao, to mnogo zavisi od odgovora koje dobijam na svoja pitanja. Iako sam svestan da moja pitanja ponekad nisu precizna i jasna koliko bi trebalo da budu. U svakom slučaju, ja bih hteo da zatražim dodatno vreme, jednu sednicu, sutra ujutro.

SUDIJA ORIE: Pa, vi ste najavili jedan dan, onda je bio jedan dan plus dodatno vreme, onda je gospodin Key završio pre nego što smo očekivali. Ako biste uzeli sutra ujutro jednu sednicu to bi bilo skoro dva dana.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: To je, u poređenju sa ostalim Odbranama, samo mali deo celokupnog unakrsnog ispitivanja.

SUDIJA ORIE: To su dva pitanja. Prvo je, da li je to neproporcionalno u odnosu na ostale timove Odbrane, ja sam siguran da to svakako nije. Drugo pitanje je da li je to unakrsno ispitivanje obavljeno onako efikasno kako bismo očekivali da se pokriju sve teme. O tome ću raspraviti sa svojim kolegama. Nije samo u pitanju to da kažete: „Koristio sam manje vremena“. Mi treba da pogledamo i druga pitanja.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da. Svestan sam da to nije pitanje čiste matematike, ja ću se potruditi, ali čini mi se da ne napredujem onako kako bih hteo.

SUDIJA ORIE: Mi ćemo to uzeti u obzir i takođe ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Hvala vam puno, časni Sude.

SUDIJA ORIE: ... ćemo obratiti pažnju na ono što će se dogoditi u narednih sat vremena.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da. Mogu li sada da nastavim?

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da, hvala časni Sude. Molim da se na ekranu pokaže dokazni predmet Tužilaštva broj P588, gospodine sekretare. Izvinjavam se. To je strana 37 dokumenta.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, ovo je dio dokumenta na koji ste se vi u vašoj ekspertizi pozivali. To je dokaz P588, a kao što vidimo predstavlja shemu organizacije zagrebačke policijske uprave. Da li ste upoznati sa tom shemom?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, časni Sude, poznata mi je ova shema.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ako pogledamo ovu shemu, a u ovom trenutku mene interesira samo gornji dio, tada vidimo da je na čelu policijske uprave načelnik kao osoba u čijoj nadležnosti je cijela organizacija policijske uprave. Ispod načelnika nalaze se njegov zamjenik, zatim šef njegovog kabineta, zatim odjel za analizu i kriminalističke evidencije, i specijalna policija odnosno jedinica specijalne policije. Slažete li se sa mnom da sljedom ove sheme proizlazi da je jedinica specijalne policije unutar policijske uprave sukladno ovoj shemi iz dokumenta na koji se pozivate u vašoj ekspertizi, subordinirana načelniku policijske uprave?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Časni Sude, ova shema se mora razmatrati u kontekstu onoga što je pomenuto na strani – tražim tačni broj, 9987, u istoj brošuri u kojoj piše kao što sam ranije pročitao, da se jedinice specijalne jedinice zaista nalaze u okviru županijske policijske uprave, ali su potčinjene odnosno deo su sektora specijalne policije.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ponovo, gospodine Theunens, ja ne prihvaćam vaš zaključak. Molim dokument 3D01-0674. Gospodine Theunens, pre nego što vidimo ovaj dokument, da li smatrate da ona osoba koja unutar jedne organizacije predlaže zapovjednika jedinice unutar te organizacije policijske uprave ima ovlaštenja nad osobom koju predlaže na poziciju? Ono što vidimo u ovom dokumentu to je, da je podnesen od strane pomoćnika načelnika policijske uprave Zagreb, da je podnesen Ministarstvu unutarnjih poslova i da se predlaže na rano mjesto zapovjednika specijalne jedinice gospodin Zoran Cvrk. Slažete li se sa mnom da ovaj dokument ukazuje na ovlaštenje načelnika odnosno njegovog pomoćnika u policijskoj upravi da predlaže osobe na mjesto zapovjednika specijalne jedinice i da to ukazuje na odnos subordinacije?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Časni Sude, u ovom dokumentu zaista i piše da pomoćnik načelnika policijske uprave u Zagrebu predlaže nekoga na funkciju u jedinici specijalne policije, ali po mom mišljenju to ne mora da znači bilo kakvo potčinjavanje. Ovo je samo predlog koji je on izneo. Ne znam prošlost ove osobe koja se pominje, gospodin Zoran. Kaže se da je on pripadnik policijske uprave Zagreb i da trenutno radi kao policijski službenik,

specijalista instruktor za obuku specijalne jedinice policije. Možda je problem u prevodu, ali mi nije jasno da li je on pripadnik specijalne policije.

SUDIJA ORIE: Gospodine Theunens, ponovo se dešava. Idete u mnogo detalja u pitanjima koja nisu suštinska.

SVEDOK THEUNENS: U redu.

SUDIJA ORIE: Da li biste mogli gospodine Mikuličiću ili vi gospodine Theunens da osvežite moje sećanje u vezi sa članom 62, Zakona o unutrašnjim poslovima na osnovu ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da, svakako časni Sude.

SUDIJA ORIE: ... koji je osnova ovog predloga.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: To je ...

SUDIJA ORIE: Ako imate broj dokaznog predmeta, onda ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: To je dokazni predmet Odbrane broj D1077.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1077.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Tako je.

SUDIJA ORIE: Naći ću to. Hvala vam.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: A u članu 62 se kaže, naći ćete to i sami, časni Sude, da je dužnost ministra unutrašnjih poslova da donosi odluke o funkcijama pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova.

SUDIJA ORIE: Dakle tu nema ništa ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Ne.

SUDIJA ORIE: ... u članu o ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Ne.

SUDIJA ORIE: ... tome ko predlaže ili ko iznosi predloge itd.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Ne. U članu 62 se jednostavno kaže koja su ovlašćenja ministra unutrašnjih poslova.

SUDIJA ORIE: Hvala vam na pomoći. Molim vas nastavite.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Molim da se ovaj dokument usvoji u spis.

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovor.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D1085. Hvala vam časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1085 se usvaja u spis.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Hvala časni Sude. Možemo li da dobijemo broj 3D01-0676.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, ovo je rješenje koje na osnovu predašnjeg prijedloga za imenovanje je donio ministar gospodin Jarnjak. Da li ste imali priliku vidjeti takvo ili neko slično rješenje?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Mislim da nisam video ovaj dokument a ni neki slični, ranije.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da prođemo ukratko kroz ovaj dokument. Dakle, ovo je rješenje ministra unutrašnjih poslova, kojim se Cvrk Zoran raspoređuje na poslove zapovjednika specijalne jedinice policije u policijskoj upravi Zagreb, povodom prijedloga koji je označen kao D1085. Vidite da je to rješenje dostavljeno u donjem ljevom uglu, na ruke samog gospodina Cvrka, zatim na policijsku upravu Zagreb u koju je postavljen kao zapovjednik specijalne jedinice i u arhiv. Dakle, ovo rješenje ne dostavlja se niti specijalnoj policiji, niti sektoru specijalne policije nego policijskoj upravi. Da li ove okolnosti ukazuju na činjenicu da je policijska uprava Zagreb ta adresa koja je zapravo pretpostavljena specijalnoj policiji unutar te jedinice? Možete li to komentirati?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ne bih neophodno izvukao zaključak koji predlaže gospodin Mikuličić, jer mora da postoji i komunikacija između ministra i sektora specijalne policije, jer sektor specijalne policije mora na jedan ili drugi način da bude informisan o imenovanju komandanta jedinice specijalne policije, na osnovu drugog materijala koji sam ja pregledao.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Slažem se sa vama. Ali ono što smo vidjeli iz ova dva dokumenta, to je komunikacija na liniji ministar unutarnjih poslova i pomoćnik načelnika policijske uprave u odnosu na imenovanje zapovjednika specijalne jedinice te policijske uprave. Nigdje nismo vidjeli, u ovoj komunikaciji, niti sektor specijalne policije niti neku drugu adresu koja bi bila involvirana. Mislim da je to nesporno.

Molim da se ovaj dokument usvoji u spis, časni Sude.

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovor.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D1086.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1086 se usvaja u spis.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, da li ste tijekom vašeg proučavanja materijala i pripreme za izradu vašeg ekspertnog nalaza obradili kategoriju zasebnih policijskih postrojbi?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Nisam upoznat sa kategorijom zasebnih policijskih jedinica, možda je u pitanju prevod.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Prijevod je adekvatan, a da se podsetite pokazaću vam dokument D465.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Mogu li, molim vas, da dobijem dokazni predmet Odbrane broj D465.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Dakle, gospodine Theunens, da li ste se susreli sa ovim dokumentom u vašoj ekspertizi?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Video sam nekoliko dokumenata u vezi sa operacijom *Povrata*, ali ne sećam se jasno ovog dokumenta.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da prodemo kroz taj dokument časkom. Dakle, to je dokument koji je izdao gospodin Joško Morić, pomoćnik ministra unutrašnjih poslova kojim traži od policijskih uprava, koje su nabrojane u uvodu dokumenta, da započnu okupljanje zasebnih policijskih postrojbi temeljne policije jačine 100 policajaca. Dalje se razrađuje da moraju biti opremljeni adekvatno, da moraju biti opskrbljeni suhom hranom, odjeveni u policijsku odoru itd. Da li znate koja je svrha okupljanja zasebnih policijski postrojbi temeljne policije?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ne, časni Sude. Ovaj aspekt nisam analizirao. Samo sam pregledao operacije i povezane aspekte koji se odnose na specijalne jedinice, SJP.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da. Da li možemo da odemo na privatni sednicu na nekoliko trenutaka, časni Sude?

SUDIJA ORIE: Idemo na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

sekretar: Časni Sude, ponovo smo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine sekretare.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: U redu. Ponoviću.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da li ovo objašnjenje osvežuje pamćenje u odnosu na funkciju i upotrebu zasebnih policijskih postrojbi temeljne policije?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Kao što sam rekao, nisam analizirao ili pregledao aktivnosti redovne policije uključujući i ove zasebne policijske jedinice. Ja sam se fokusirao na aktivnosti jedinica specijalne policije.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Gospodine sekretare, možemo li dobiti dokument broj 5619 po Pravilu 65ter.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, dozvolite da vam skrenem pozornost na dio vaše ekspertize, to je drugi dio, stranica, na mom primjerku 286, referira na događanja 8. kolovoza ili peti dan *Oluje*, u točki 3 gdje ste naveli da je jedinica od 100 osoba iz policijske uprave splitsko-dalmatinske izvršavala posebni zadatak u Donjem Lapcu. Dakle, specijalna jedinice policije iz splitsko-dalmatinske policijske uprave je izvršavala posebni, specijalni zadatak u Donjem Lapcu. Da li ste došli do tog djela vašeg reporta?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da i trebalo bi da bude na strani 282 u verziji na engleskom.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da, u mom primerku to je strana 286. Ne znam kako se to desilo, u svakom slučaju našli ste to.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, jesam.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Dokument na koji se pozivate u fut noti, 1165, je dokument koji upravo sada vidimo na ekranu. Ja bih vam skrenuo pozornost, gospodine Theunens, na činjenicu da se opet suočavamo sa pogrešnim prijevodom. Ovdje je u engleskoj verziji teksta prevedeno da se radi o jedinici specijalne policije, premda je iz hrvatske verzije teksta vidljivo da se radi o zasebnim jedinicama policije a ne specijalna policija. Da li ova činjenica na koju sam vam sada ukazao utiče na vaš zaključak?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, uvod u mom izveštaju bi trebalo ispraviti, i trebalo bi da ga uklonim, jer kao što sam rekao ja sam se bavio samo specijalnom policijom a ovde govorimo o jedinici redovne policije, iako je reč o zasebnoj jedinici policije, kako ste je vi nazvali.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Molim vas da ovaj dokument usvojite u spis, časni Sude.

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovor.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D1087.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1087 se usvaja u spis.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Sada ćemo govoriti o jednoj drugoj temi za koju ste rekli da ste je proučavali, a to je tema skupnih snaga specijalne policije. Točno je da ste proučavali tu temu, zar ne, gospodine Theunens?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, jesam.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Mi smo za vreme prve sjednice vidjeli dokument koji je dobio broj 1084, to je ona naredba ministra Vekića iz 1991. godine koja zapravo predstavlja uvod u proces formiranja skupnih snaga. Možete li nam reći, gospodine Theunens, u skladu sa vašim zapažanjima, tijekom ekspertize, kakvi su vaši zaključci o genezi, o ustroju i o zadatku formiranja skupnih snaga specijalne policije?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Časni Sude, na ovo se odnosi prvi deo izveštaja, odeljak 5, konkretno počinje na strani 105, engleska verzija. Moram da kažem da dokumenti koje sam ja pregledao ne koriste izraz „zajedničke snage“ u vezi sa specijalnom policijom. Terminologija „zajedničke“ ili izraz „zajedničke“ na osnovu mog pregleda dokumenata se koristio pre, tokom i nakon operacije *Oluja*, kada govorimo na primer o tome kako je definisan u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P554, o Štabu zajedničkih snaga specijalne policije.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Doći ćemo do toga. Da li vam je poznat način na koji su se formirale te skupne snage?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Poznat mi je način uspostavljanja ovih zajedničkih snaga pre, tokom i nakon operacije *Oluja*.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da li je tačno da su se snage forirale na način, da bi se iz jedinica specijalne policije u policijskim upravama izuzimao dio snaga odnosno specijalne jedinice i na taj način formirao jedan zajednički tim koji se zvao skupne snage? Da li se slažete sa načinom formiranja skupnih snaga?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Takvi primeri se zaista mogu videti tokom i nakon operacije *Oluja*. Čak i pre toga, izvinjavam se.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Možemo li dobiti broj 3D01-0630.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Dokument koji ćemo sada vidjeti datira iz 1991. godine i njega je izdao pomoćnik ministra gospodin Joško Morić, naslovljen je na Ministarstvo odbrane Republike Hrvatske i na glavni Stožer hrvatske vojske. Jeste li imali priliku vidjeti ovaj dokument?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Mislim da ga nisam video. Ne podseća me ni na šta.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ovaj dokument je posljedica izvještavanja Ministarstvu odbrane i Glavnog Stožera o tome koliko je iz pojedinih policijskih uprava bilo angažirano policajaca u borbenim djelovanjima u tom periodu. Pa ukoliko pređemo na stranicu broj 2, vidjećemo da je bilo angažirano u borbenim aktivnostima 1793 aktivna policajca, 921 policajac pričuvnog sastava i 286 policajaca specijalne jedinice što čini ukupno brojku od 3000. Dalje se govori da su svi ovi djelatnici policijskih uprava stavljeni pod zapovjedništvo hrvatske vojske. Da je međusobni odnos zapovjednika hrvatske vojske i zapovjednika policije, mora biti koordinirajući i suradnički. Međutim kada se policija, po zahtjevu zapovjedništva hrvatske

vojske stavlja u funkciju odbrambenih ratnih djelovanja, policijske jedinice stavljaju se pod zapovjedništvo hrvatske vojske te svi zahtjevi za sudjelovanje policije u borbenim djelovanjima, zadnji pasus, idu preko Glavnog Stožera i Ministarstva unutarnjih poslova koje će prosuditi svrhovitost, te odobravati sudjelovanje i za njega snositi odgovornost. Ovo je dokument koji nam pokazuje na koji način je u borbenim djelovanjima korištena policija i to u ovim trenutcima i temeljna i specijalna policija. Jeste li gospodine Theunens u vašem iskustvu eksperta naišli na primjer da se civilne snage policije koriste u ratnim djelovanjima i stavljaju pod zapovjedništvo Glavnog Stožera vojske koja je nositelj borbenih aktivnosti? Jeste li naišli na takav primjer?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Samo da razjasnimo, kada kažete civilne snage policije, tu uključujete i specijalnu policiju?

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Tačno. Mislim naređenje koje je prethodilo operaciji *Oluja* ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Izvinjavam se što vas prekidam. Moje pitanje je bilo da li ste našli takav primer u drugim područjima, osim situacije u Hrvatskoj.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ja ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ovo je komparativno govoreći.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Znam da je Zakon o opštenarodnoj odbrani u SFRJ govorio o tome da ako se policija koristi u borbenim operacijama onda je ona potčinjena JNA, ali inače mi nisu poznati pojedinačni potvrđeni primeri, osim za Hrvatsku, naravno.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Molim vas da se ovaj dokument usvoji u spis, časni Sude.

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovor.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D1088. Hvala vam časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1088 se usvaja u spis.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Možemo li dobiti broj 3D01-0656.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens da vam objasnim moju metodologiju. Želim preko dokumenata koje ćemo pregledati krećući se kroz vrijeme, dakle od 1991. godine doći do formiranja Stožera skupnih snaga 1995. godine, da pokušam vam prikazati genezu tog načina formiranja skupnih snaga i zadaća tih skupnih snaga. Ono što vidimo na ovom dokumentu, premda ne vidimo glavu, je da je to dokument Ministarstva unutarnjih poslova iz 1992. godine u kojem se gospodin general Mladen Markač, načelnik odjela specijalne policije obraća pomoćniku ministra, gospodinu Jošku Moriću, sa prednacrtom plana akcije koja bi, od strane specijalne policije, obuhvatila područje gorskog djela Velebita. Predlaže se formiranje akcije pod nazivom *Poskok*; u točkama 1-8 precizirano je kakve bi bile zadaće jedinica specijalne

policije u toj akciji. Ovaj dokument, koliko kasnije ćemo na drugoj strani vidjeti, kada pređemo na drugu stranu, odobrio je pomoćnik ministra i uz taj prijedlog suglasan je bio zamjenik ministra unutrašnjih poslova, gospodin Tomljenović. Da se vratimo opet, na prvu stranu, ali prije toga možda da vas pitam gospodine Theunens jeste li vidjeli ovaj dokument, jeste li ga uzeli u razmatranje u vašoj ekspertizi?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Nisam video ovaj dokument. Poznate su mi operacije jedinica specijalne policije na planini Velebit i da sam imao dokumenta ja bih ih uključio, iako bi bili samo od istorijske važnosti.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Siguran sam da biste. Pogledajte tamo koji su to zadaci jedinica specijalne policije u ovakvoj situaciji akcije *Poskok*, dakle na velebitskom terenu. Pogledajte točku 3, gdje se navodi da je zadatak pronalazak DTG-a. Ovo nije prevedeno na engleski. Da li vam je poznata skraćenica DTG? Na hrvatskom je to ...

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: To je u hrvatskom tekstu diverzantsko-teroristička grupa.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da, da to je. Stoga lociranje diverzantsko-terorističke grupe, uhićenje, razoružanje, privođenje ili uništenje. Točka 4, pronalazak, definiranje, obilježavanje i u suradnji sa inženjerijom HV demontiranje i uništavanje minsko-eksplozivnih sredstava. Molim drugu stranicu. Točka 5 navodi se kao zadatak otkrivanje svih vrsta naoružanja i streljiva sakrivenog u različitim skrovištima i bazama unutar područja Velebita. Točka 6, pronalazak neotkrivenih ljudskih leševa, grobova i njihovo definiranje, očevidno. Ovi zadaci gospodine Theunens, od točke 3 pa do točke 6 zapravo predstavljaju točno definirane zadatke i ciljeve koje specijalna policija sprovodi nakon operacije *Oluja* u takozvanim akcijama čišćenja, zar ne?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Mogu li da vidim tačku 3 još jednom?

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Mislim na kraj prethodne strane. Zaista, većina dokumenata koje sam pregledao a koje se odnose na operacije jedinica specijalne policije, nakon operacije *Oluja* se pominju u tački 3.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Šta je sa tačkama 4, 5 i 6?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ne sećam se tačke 4. Ja ne tvrdim da to nije bio slučaj ali znam da je npr. pre operacije čišćenja specijalna policija tj. general Markač tražio preko načelnika Glavnog Štaba ažurirane mape i to sam ja uključio u drugi deo svog izveštaja, naređenja generala Červenka generalu Gotovini kao i generalu Markaču, da obezbede mape šireg područja Knina sa procenjenim lokacijama gde se nalaze minska polja. Takođe posle najave operacije čišćenja ja bih rekao da na lokalnom nivou između specijalne policije i hrvatske vojske je bilo razmene informacija o tome gde se nalaze minska polja ili neeksplozirane ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Hvala na vašem odgovoru. Bilo je kako je bilo.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Molim vas da usvojite ovaj dokument u spis, časni Sude?

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovor.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D1089.

SVEDOK THEUNENS: Izvinjavam se napravio sam grešku kada sam davao imena. Strana 52, red 11. U pitanju su general Gotovina i general Čermak. Izvinjavam se zbog ove greške.

SUDIJA ORIE: Hvala vam gospodine Theunens. Dokazni predmet Odbrane broj D1089 se usvaja u spis.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Možemo li dobiti broj 3D01-0678.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Sada smo u 1993. godini, vidjećemo jedan dokument koji je također ispostavio general Markač, načelniku odjela specijalne policije koji je upućen na načelnike policijskih uprava s tim da se uruči zapovjednicima specijalnih jedinica policije, zatim zapovjedniku antiterorističke jedinice Lučko, za koju smo rekli da je izuzeta iz sustava policijskih uprava i da se nalazi direktno u Stožeru specijalne policije pri Ministarstvu i zapovjedniku helikopterske jedinice. Ovom instrukcijom se privremeno reguliraju međusobni odnosi djelatnika specijalne policije koji na terenu u sklopu skupnih snaga obnašaju borbena-radne zadatke. Dakle, gospodine Theunens vidimo da je ovdje reč o instrukciji za skupne snage u situaciji kada su one formirane sa svrhom borbena-radne zadaće u jednoj, da je tako nazovemo, izvanrednoj situaciji u odnosu na mirno razdoblje. Da li se slažete?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Hteo bih da pročitam ceo dokument. Šteta što je samo u elektronskoj formi, ali samo da proverim razne paragrafe ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da, doći ćemo do svakog paragrafa. Ja vas pitam samo za prvi.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da i mislim da je i uvodni deo takođe bitan, jer po meni tu se naznačava da se uvode neke promene ili barem da se predlažu neke promene u unutrašnjoj strukturi Ministarstva unutrašnjih poslova kao i u okviru oblasti delovanja specijalne policije, kako je ovde prevedeno. Dakle, da sam ja ovaj dokument imao u svojim rukama ja bih ga uključio u svoj izveštaj.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Možemo videti iz dokumenta da je upotreba združenih snaga specijalne policije definirana shodno potrebama na terenu, prema tome da je to jedna namjenska snaga koja je *ad hoc* formirana i da oni izvršavaju borbene zadaće kroz akcije koje se formiraju u točki 1 i koje pokrivaju područje jedne ili više policijskih uprava. Ako se sjećate gospodine Theunens, rekli smo u ranijem dokumentu da ukoliko se žele upotrijebiti snage specijalne policije jedne policijske uprave na području druge policijske uprave da zato mora postojati odobrenje ministra unutarnjih poslova ili njegovog zamjenika. Sjećate li se?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Sećam se da je to utvrđeno ili pomenuto u dokumentu iz 1991. godine. Prethodni predlog generala Markača možda mi je promaklo da je spomenuta konkretna jedinica specijalne policije, ali kako ja razumem ovaj dokument sadrži predlog za

upotrebu specijalne policije kao takve bez identifikacije konkretne jedinice ili mi je to promaklo u ovom dokumentu.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: U tački 2 uputstva imenuje zapovjednika akcije i da je on taj koji treba tijekom akcije realizirati i donjeti zapovjed za formiranje područnih sektora unutar kojeg djeluje specijalna policija. Dakle, ovo je jedan od dokumenata koji nas vodi prema skupnim snagama i formiranju skupnih snaga specijalne policije. Molim vas da usvojite ovaj dokument u spis.

SUDIJA ORIE: Gospodine Waespi?

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovor.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D1090. Hvala vam časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1090 se usvaja u spis.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Gospodine sekretare, možemo li dobiti dokument broj 3D01-0682.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ovo je dokument koji je također izdao načelnik odjela specijalne policije, general Mladen Markač. On je upućen ministru unutarnjih poslova, Ivanu Jarnjaku i zamjeniku ministra, gospodinu Željku Tomljenoviću. U uvodu dokumenta koji pretpostavljam da niste vidjeli zar ne, gospodine Theunens?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: U pravu ste.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Dakle, u uvodu dokumenta spominje se da je zapovjednik Glavnog Stožera HV-a uz suglasnost ministra unutarnjih poslova RH, da je na osnovu zapovjedi suglasnosti, donešena ova zapovjed kojom se odjel specijalne policije mora organizirati za napadnu akciju u suradnji sa snagama hrvatske vojske. I u paragrafu 2 navodi se da skupne snage specijalne policije se moraju grupirati na dva glavna napadna pravca na području planine Velebit, što se vidi iz kasnijih lokacija. Vidite u zadnjem poglavlju govori se o Plantaži, Vršine, Mali Alan itd. Ukoliko bismo prešli na drugu stranu ovog dokumenta možemo vidjeti da se u ovoj akciji koja se naziva *Poskok 5* formira Stožer skupnih snaga i da se postavljaju određene osobe kao članovi Stožera da sad ne ulazimo u te detalje. Ovdje možemo vidjeti, slažete li se gospodine Theunens, da je to jedna geneza koja vodi prema formiranju Stožera skupnih snaga uoči operacije *Oluja*, zar ne? Dokument je dakle supotpisan od strane ministra unutrašnjih poslova Ivana Jarnjaka i uz suglasnost zamjenika ministra Željka Tomljenovića, jer oni su rekli smo, morali dati saglasnost na upotrebu djelova specijalnih policija iz policijskih uprava na formiranju skupnih snaga za jedan namjenski zadatak. Da li se možete složiti sa mnom gospodine Theunens u jednoj ovakvoj interpretaciji?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da. Nisam siguran da li bih koristio reč geneza. To je samo primer ili još jedan primer, kako ste vi rekli, u pripremi izvođenja operacija jedinica

specijalne policije pri čemu se *ad hoc* formira komandna struktura da bi se vodilo i komandovalo konkretnom operacijom ili akcijom kako se ovde naziva.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Hvala vam na odgovoru.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Molim vas da usvojite ovaj dokument u spis, časni Sude.

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovor.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: To će biti dokazni predmet Odbrane broj D1091, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1091 se usvaja u spis.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Možete li pokazati na ekranu dokazni predmet Odbrane broj D534, gospodine sekretare.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Govorili smo o upotrebi specijalne policije pod specifičnim okolnostima u *ad hoc* operacijama kada se formiraju skupne snage i kada se zapravo specijalna policija koristi za borbena djelovanja. Sada ćemo vidjeti dio zapisnika koji je sačinjen na Brionima, 17. srpnja 1995. godine, sa sastanka predsednika republike dr Franje Tuđmana sa izaslanstvom Ministarstva odbrane i visokim vojnim dužnosnicima.

SUDIJA ORIE: Pre nego što nastavimo. Poslednji dokument, to je dokument za koji ste rekli da je sačinio ministar Jarnjak i gospodin Tomljenović, u originalu se vidi jedan veliki zacrnjeni deo, na prvoj strani. Da li imate neko objašnjenje za to?

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da, časni Sude. Ja nemam objašnjenje za taj zacrnjeni deo. To je kopija koju smo mi ...

SUDIJA ORIE: Da, ali izgleda da je tu došlo do redigovanja na ovaj ili onaj način. Ne znam odakle potiče. Da li je to dokument Tužilaštva ili je to dokument koji ste vi pribavili, jer ukoliko nema objašnjenja mi ne usvajamo dokument tek tako.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Časni Sude, rečeno mi je da je ovaj dokument pribavljen od Ministarstva unutrašnjih poslova u stanju u kome jeste. Dakle ja nemam objašnjenje za ovaj zacrnjeni deo, na prednjoj strani.

SUDIJA ORIE: Jeste li zatražili objašnjenje?

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Mogao bih to da uradim, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Moje pitanje je bilo da li ste ga već zatražili?

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Ne, nisam. Interesovala me je sadržina dokumenta, možda nije samo formalnost, slažem se sa vama, ali ...

SUDIJA ORIE: Ne znam.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: To bi mogao da bude samo pečat ili potpis, kako god neko se potrudio da izbriše delove dokumenta. Molim vas da obavestite Pretresno veće.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Učiniću to. Hvala vam, časni Sude.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, kao što sam rekao, ovo je zapisnik sa sastanka na Brionima od 17. jula ... da odemo na stranu ERN broj 01324982. Ovo je strana 48 u štampanoj verziji dokumenta. Ne znam koja je to strana u elektronskoj sudnici. Da, to je ta. Gospodine Theunens, jeste li imali priliku proučiti ovaj zapisnik sa sastanka na Brionima?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Jesam, časni Sude. Pregledao sam ovaj zapisnik i mislim da sam ga uključio, ali nisam siguran.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Neka bude tako kako jeste. Dozvolite da vam skrenem pažnju na dio koji počinje u drugom paragrafu sa tekstom „general Markač“. Premda se to ne vidi iz ovog zapisnika ali to je dio diskusije predsjednika republike dr Franje Tuđmana. Možete mi vjerovati na riječ gde on kaže: „General Markač je spomenuo problem specijalnih snaga unutrašnjih poslova“ i kaže dalje, da ne idemo kroz čitav tekst zbog vremena koje nam je na raspolaganju, dosta ograničeno, kaže: „Mi ne trebamo stvarati od specijalnih snaga Ministarstva unutrašnjih poslova posebnu paralelnu vojsku.“ Da li me slijedite gospodine Theunens? Jeste našli taj dio?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: U redu. Prema tome, one neka zadrže za sada ovu fizionomiju koju imaju do oslobođenja, do završetka rata u Hrvatskoj i u Bosni. A onda ćemo razmotriti definitivno, a do tada znači onakve kakve jesu, znači stavljati im takve zadaće u okviru zajedničkih operacija koje mogu izvršiti a mogu izvršiti i te kako. Čak u stanovitom smislu i bolje nego li neke druge jedinice. Da li se možemo složiti gospodine Theunens, kada interpretiramo ovaj dio teksta da predsjednik i vrhovni zapovjednik oružanih snaga, dr Franjo Tuđman smatra da snagama specijalne policije treba dati ulogu, namjensku ulogu za točno određene zadatke a ne od tih snaga stvarati paralelnu vojsku? Možemo li se složiti oko toga?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Mislim da ovde govorimo o dve različite stvari. Predsednik Tuđman, prvo, govori uopšteno o tome da specijalna policija ne treba da bude posebna vojska ili posebna oružana snaga, a ovde u drugom delu se kaže da se njima mogu dati konkretni zadaci u okviru zajedničkih operacija. Pretpostavljam da on misli na operacije koji bi izvodili zajedno sa vojskom, ali ja tu vidim dve različite stvari, dva razdvojena aspekta.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Slažem se sa vama, gospodine Theunens. Došli smo dakle, do situacije kada se u Republici Hrvatskoj u šestom mjesecu 1995. godine razmišlja o tome

da se oslobodi dio teritorija koji je 4 godine bio okupiran od strane tzv. Republike Srpske Krajine. Naravno vršene su određene vojne pripreme i planovi u tu svrhu i ja vam ukazujem na dokaz D956, to je direktiva generala Bobetka koju ste vi imali prilike vidjeti.

ADVOKAT MIKULIČIĆ : Zamolio bih da se ona pozove na ekran. Dakle dokaz D956.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Vi ste nam, gospodine Theunens, već objasnili u vašem svedočenju koja je karakteristika ovakvog dokumenta, dakle direktive. I vidimo da je ova direktiva od 26. lipnja 1995.godine da ju je potpisao načelnik Glavnog Stožera HV-a general Janko Bobetko i da se u zaglavlju govori o operaciji koja se kodno naziva *Oluja 4*, što se kasnije u tekstu vidi. Najpre samo ukratko da nas podsjetite, gospodine Theunens, koja je funkcija ovakvog dokumenta u vojno-strateškom smislu, funkcija direktive? Ali molim vas doista samo u par riječi jer nemamo puno vremena.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: U direktivi viši nivo komandovanja uopšteno označava da misiju treba da izvrše podređeni i onda će direktivu koristiti podređeni komandanti kako bi izdali konkretnija naređenja sa svrhom izvršavanja uopštene misije koju su utvrdili, kako ja to zovem, na najvišem nivou komandovanja.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Hvala vam na vašem odgovoru. Idemo na stranu 3 direktive, strana 3, točka 3, to je hrvatski tekst, da li je u engleskom isto? Ne, engleski tekst će biti vjerojatno stranica 4, ja nemam kod sebe prevod. Molim vas, na engleskom stranu 4, a možda čak 5 i 6. Da, u redu je. Ja referiram na točku 3 u kojoj se govori o zadaćama ZP Split, zbornog područja Split, gdje se kaže da će zbornom područje Split pripremiti i izvoditi napadnu operaciju, preskačem, u koordinaciji sa snagama Ministarstva unutrašnjih poslova zauzeti Mali Alan i dominantne pozicije na Velebitu. Dalje se u toj direktivi na stranici 4, unutar istog paragrafa, to je paragraf 3, stranica 4 hrvatskog teksta, engleski tekst neka ostane; govori da će se sinhroniziranim djelovanjem sa snagama MUP-a, zrakoplovstva, topništva i raketa razbiti neprijatelja na datim smjerovima i zauzeti Knin itd. Ovo citiram zbog toga jer se spominju snage MUP-a. Otvorimo točku 14, koja je u hrvatskom tekstu, na stranici 6. Vidjećemo da se svim postrojbama HV-a predviđa osigurati tijekom borbenim djelovanja doslednja provedna međunarodnog ratnog prava glede odnosa prema zarobljenicima i stanovništvu na okupiranom postrojbu za što pored postrojbi vojne policije angažirati i snage Ministarstva unutrašnjih poslova. I za potrebe dokumenta samo ukazujem da se navodi da će se operacija izvesti pod tajnim nazivom *Oluja 4*. Rekli smo, taj dokument dostavljen je zbornom području Split a isti takav i zbornom području Gospić. Ukoliko sada pogledamo dokument D535 vidjećemo da je riječ o zapovjedi generala Janka Bobetka upućena zapovjedniku specijalnih postrojbi MUP-a general-pukovniku Mladen Markaču. Molim vas dokument, druga stranica. Nek ostane zapravo ova stranica, dobro. Dakle, ovdje vidimo zapovjed koja je upućena gospodinu generalu Mladenu Markaču, a na drugoj stranici ćemo vidjeti da se ona dostavlja na znanje zapovjednicima zbornog područja Split i Gospić. Molim vas gospodine Theunens, da nam objasnite zašto se zbornim područjima Split i Gospić iz Glavnog Stožera HV-a upućuje direktiva a zapovjedniku specijalnih postrojbi Ministarstva unutrašnjih poslova upućuje zapovjed? Možete li nam objasniti o čemu se ovdje radi? Zašto su to dva različita dokumenta? Već na prvi pogled vidimo da je zapovjed puno kraći dokument od direktive. Zašto i specijalne postrojbe također nisu dobile direktivu? Kakvo je vaše objašnjenje za tu situaciju?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ponovo vam ne mogu dati precizan odgovor. Uobičajeno je da komandant ili podređeni komandant primi samo informaciju od svog nadređenog starešine koje su mu potrebne bi izvršio svoju misiju. Ako bismo uporedili ova dva dokumenta da vidimo da li ono što se sadrži u direktivi se odnosi i na specijalnu policiju koja nije obuhvaćena naređenjem koje je dobio general Markač. Ako bi to bio slučaj onda bi to predstavljalo problem. U suprotnom ja ne vidim ništa značajno u razlici između ova dva dokumenta.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Slažem se sa vama, gospodine Theunens. Međutim, moje pitanje je bilo: šta da se radi u takvom postupku? Da li imate objašnjenja za to? Da li je u nekakvoj vojnoj doktrini objašnjivo zašto se u odnosu na neke zapovjednike vrhovna komanda odnosi sa direktivom, a u odnosu na neke zapovjednike odnosi sa zapovjedi?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Kao što sam rekao – morate da pogledate u sadržaj dokumenta. Ako naređenje sadrži sve informacije potrebne da bi specijalna policija izvršila svoj zadatak, posebno u saradnji sa vojnim oblastima Gospić i Split, onda ja ne vidim nikakav problem u tome da se to naziva naređenje iako je manje kompletna ili razumljiva nego prvobitna direktiva.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Jedna činjenica me je iznenadila pa vas molim da vi kao ekspert date svoj komentar. U zapovjedi se nigdje ne spominje tajni naziv operacije *Oluja*, dok se u direktivama zapovjedicima zbornih područja taj naziv koristi u tekstu. I pri tom vas molim, da vas ne zbuni, prva strana gdje je zapravo netko, ja ne znam tko napisao da je ovo zapovjed za *Oluju* generalu Mladenu Markaču, međutim očito je da taj tekst nije sastavni dio zapovjedi nego je taj tekst naknadno stavljen vjerojatno za potrebe arhiviranja, no u tekstu same zapovjedi vidjećete nigdje se ne spominje riječ *Oluja*. Kakvo je vaše objašnjenje za to? Dok se u direktivi spominje.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Opet vam ne mogu dati precizan odgovor, ali moguće je da je naziv direktive bio *Oluja*, a da ovo naređenje specijalnoj policije predstavlja sastavni deo te direktive, međutim iz razloga koje ja ne znam, ne navodi se konkretno ime. Operacija ne mora da ima ime. To se obično radi zbog toga da bi se olakšala komunikacija ali ja ne vidim ništa u doktrini koja kaže npr. da u direktivi ili u naređenju mora da postoji ime konkretnog zadatka ili konkretne operacije. Najbitniji je broj, jer se on može koristiti kod kasnije korespondencije, znači broj i datum dokumenta.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Hvala vam na vašem pitanju – odgovoru, izvinjavam se.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Možemo li da vidimo gospodine sekretare, dokazni predmet Odbrane broj D536.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Dakle, vidjeli smo da se zbornim područjima od strane načelnika Glavnog Stožera upućene direktive, vidjeli smo da je zapovjedniku specijalne policije generalu Mladenu Markaču upućena zapovjed a sada vidimo dokument načelnika Glavnog Stožera Janka Bobetka, od 29. lipnja 1995. godine, kojom se kaže da povećane snage specijalnih postrojbi MUP-a koje su angažirane po njegovoj zapovjedi, ovdje se navode brojevi, ja vam

kažem da su to identični brojevi kao na zapovjedi koju smo maločas vidjeli i da se trebaju odmah povući u bazu. Ovo je zapravo naredba za povlačenje u bazu, zar ne gospodine Theunens?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, može se dati odgovor i tako što će se pogledati konkretno naređenje koje je dato specijalnoj policiji jer ovde je samo jedna rečenica.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Na dnu dokumenta vidimo da je poslat kao informacija zapovjednicima zbornih područja Split i Gospić. Gospodine Theunens, proučavajući opću situaciju u to vrijeme, a govorimo o kraju mjeseca lipnja 1995. godine jeste li svjesni da se u tom periodu pokušava pregovorima doći do mirne reintegracije teritorija Republike Srpske Krajine i da hrvatska vlast sudjeluje u pregovorima unutar tzv. plana Z4? Da li to koincidira sa vašim sjećanjem?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ne znam za konkretne pregovore u okviru Z4 plana krajem juna 1995. godine ali ako biste mi osvežili sećanje, možda bi to pomoglo.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Približavamo se u vremenu kolovozu 1995. godine.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Molio bih dokument D549.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Kada se za potrebe borbenih djelovanja vrše obaveštajne prosudbe jačine neprijateljskih snaga u zoni odgovornosti skupnih snaga specijalne policije na području Velebita, dakle na onim pravcima koji su označeni ranije, to je dakle pravac Velebita, Mali Alan i dalje prema tunelu u Prezidu i dolje prema cesti koja vodi od Gospića prema Gračacu. Ovo je obaveštajna prosudba koju je ispostavio odjel za unutarnju kontrolu iz čega proizlazi da su se u zoni skupnih snaga specijalne policije na području Velebita, dakle našli djelovi 13. ličkog korpusa, 9. motorizovane brigade i 7. kninskog korpusa i 4. lake brigade, dakle da je zapovjedno mjesto brigade u Gračacu a izdvojeno zapovjedno mjesto u selu Radoševići. Dalje se navodi otprilike prosudba obavještajna o broju neprijateljskih snaga. Jeste li vidjeli ovaj dokument, gospodine Theunens? Da li ste ga uzeli u obzir prilikom izrade vaše ekspertize?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, jesam i on se spominje u fus noti broj 1088 u drugom delu izveštaja, na strani 272.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Dakle, nakon što je izvršena ova obaveštajna prosudba snaga i jačine snaga neprijatelja, koja je prema brojkama doista znatna, idemo dalje i molim dokument D537. Ovdje vidimo sada zapovjed novog načelnika Glavnog Stožera koji je zamjenio generala Bobetka, to je general Červenko, koji donosi zapovjed, a sukladno direktivi, koju smo imali prilike vidjeti, da je izdana od strane bivšeg načelnika Glavnog Stožera, generala Bobetka. Iz ovoga zaključujem, a vi me ispravite ukoliko grešim gospodine Theunens, da direktiva koju je izdao general Bobetko nije povučena, dok je zapovjed koju je izdao general Bobetko generalu Markaču povučena naredbom da se snaga koje su skupljene povuku u svoju bazu. Da li ja ispravno to analiziram?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: To je zaista moguće, ali trebalo bi takođe da objasnim da je direktiva osnova za naređenje i može da važi nekoliko nedelja ili čak meseci jer je to jedan veći plan, a manji planovi da govorim laički, kao naređenja, proizlaze iz te direktive. I čak ako je ranije naređenje koje je proisteklo iz direktive povučeno, onda može da usledi novo naređenje kao što ovde vidimo naređenje generala Červenka.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ova konkretna zapovjed generala Červenka traži da se 300 specijalaca iz rejonu Zadar, Vir, Knin izmjesti tj. da se zapravo stavljaju u jednu drugu zadaću. Ja bih molio sada dokument D539.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mikuličiću, možete li da pronađete odgovarajući trenutak u narednih 5 minuta za pauzu.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da, časni Sude. Učiniću to. Hvala vam.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, ovo je zapovjed pomoćnika ministra Mladena Markača koja je upućena na ruke načelnika policijske uprave brodsko-posavske, sa naznakom da je treba uručiti zapovjedniku jedinica specijalne policije u kojoj se zapovjeda da je dužan 120 djelatnika, uključujući i određena artiljerijska oruđa, staviti na raspolaganje u sastavu skupnih snaga specijalne policije. Da li se možemo složiti da je ovaj dokument zapravo dokument koji ukazuje da se temeljem zapovjedi generala Markača počinju formirati skupne snage od strane dijelova jedinica policijskih uprava?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Moje shvatanje je, časni Sude, da je ovo naređenje upućeno komandantu jedinice specijalne jedinice, on je trebalo da uzme tih 120 pripadnika svoje jedinice, a ne načelnik policijske uprave brodsko-posavske.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, završili smo sa tom temom. Nećemo se vraćati, pa vas molim da se niti vi ne vraćate. Vaš je stav da je načelnik policijske uprave samo poštaksi sandučić, kao što ste rekli u vašem svedočenju. Moj je stav da upotrebu jedinica specijalne policije određene policijske uprave mora odobriti načelnik. Prema tome, naši stavovi su različiti i nemojmo se više vraćat na tu temu. Vjeće će prosuditi koji je zapravo argument podobniji za korištenje u postupku. Isti dokument kao što je ovaj, dakle okupljanje djelatnika specijalne policije iz policijskih uprava samo radi reference, nalazi se u dokazu D540, D541, D542, s tim da u dokumentu D542 zapovjed izdaje načelnik sektora specijalne policije gospodin Sačić, koji je takođe imao to ovlaštenje. Gospodine Theunens, vratimo se na trenutak na dokument koji smo već imali prilike vidjeti ali sad ga koristimo ponovno i nakon toga ću završiti u ovoj sesiji i to je D528, a pri tom referiram na stranicu 03549943. Ono što ćemo uskoro vidjeti na ekranu to je brojčani popis djelatnog sastava specijalne policije MUP-a po pojedinim policijskim upravama. I ja sam si malo dao truda matematici, pa sam zbrojio ukupan broj specijalaca u okviru policijskih uprava i došao do sume od 2311 aktivnih. Sledeća stranica govori o brojčanom sastavu pričuvnog sastava specijalne policije po tim policijskim upravama i ukupan broj je 2464. Što daje ukupan broj jedinica odnosno pripadnika specijalne policije po policijskim upravama od 4775. Dakle, broj aktivnih i pričuvnih policajaca. Gospodine Theunens, evo samo još jedno pitanje prije pauze. Da li znate otprilike, koliki je broj pripadnika specijalnih jedinica korišten u vrijeme i nakon operacije *Oluja* u skupnim snagama specijalne policije? Koliki je taj broj?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Morao bih da proverim, časni Sude. To se možda nalazi u drugom delu mog izveštaja.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Možda bi ovo bio odgovarajući trenutak za pauzu.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mikuličiću, rekli ste jedno pitanje pre pauze i to ste učinili nakon što ste izveli računanje. Ja nemam pojma o čemu se radi u toj računici koju ste nam pokazali. Vidim dokument na ekranu, sa dosta brojeva a vi onda vi kažete: „Ja sam obavio sopstvene računice“. Možda u vezi sa...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Časni Sude, možda sam bio prebrz kako bih uštedeo vreme, ali šta sam uradio – računanje, kao što ste rekli i sabrao sam sve pripadnike specijalne policije, a to su kolone 1, 2 i 3 u toj tabeli.

SUDIJA ORIE: To je ova što počinje brojem 137.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: A završava se sa brojem 287.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: I vi kažete ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Ovo je rezervni sastav a celokupni broj za treću kolonu bi bio 2464.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: To je znači broj pripadnika rezervnog sastava specijalne policije u celoj policijskoj upravi na teritoriji Republike Hrvatske a zajedno sa prethodnom kolonom koja je 2311, pa ove dve kolone zajedno su 4775 pripadnika specijalne policije, aktivnih i rezervnih. To je broj pripadnika specijalne policije u Republici Hrvatskoj u to vreme.

SUDIJA ORIE: I dalje mi nije jasno. Dodajete broj 2464, kako kažete, prethodnoj koloni. To je 3010.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Jedanaest. To je 2311. To je prethodna kolona.

SVEDOK THEUNENS: Mislim da je to na prethodnoj strani, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Na prethodnoj strani.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Prethodna strana, tačno. Zato što je jedna strana za aktivni sastav, a druga je za rezervni sastav.

SUDIJA ORIE: Ako bi neko mogao da mi odštampa ovo kako bih mogao da ...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Teško je kada se gleda na ekranu, tačno. Mogli bismo da napravimo kopiju, časni Sude, za Pretresno veće, ukoliko želite.

SUDIJA ORIE: Da. Da li je to već dokazni predmet?

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da, to je dokazni predmet Odbrane broj D528.

SUDIJA ORIE: Da. Da li možemo da dobijemo kopiju na papiru, jer tokom pauze ja sam ovde ulogovan i ne mogu da se ulogujem za svojim stolom. Sada ćemo napraviti pauzu i nastavićemo u 12.55 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Gospodine Mikuličiću, Pretresno veće očekuje da završite sutra tokom prve sednice.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Potrudiću se, časni Sude i završiću do kraja prve sednice. Hvala vam. Molim vas sada da vidimo dokazni predmet Odbrane broj D539, gospodine sekretare.

SUDIJA ORIE: Zaboravio sam nešto. 5 minuta koje sam obećao juče ćemo iskoristiti na kraju današnjeg zasedanja, što će reći od 20 minuta, ne, u stvari, možda bi pametnije bilo da rezervišemo 7-8 minuta tako da ako bude bilo kakvih sugestija ili predloga da imamo bar nekoliko minuta dodatnog vremena.

ADVOKAT KEHOE: Da, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Molim vas nastavite, gospodine Mikuličiću.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Hvala časni Sude. Da li možemo li da dobijemo dokazni predlog Odbrane broj D539, molim vas. Da.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ovo je isti dokument koji smo videli ranije, i treba i svedok da ga vidi. Gospodine Theunens jeste li imali priliku vidjeti ovaj dokument?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Jesam, časni Sude, razgovarali smo o tome pre pauze.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: U dokumentu, pomoćnik ministra gospodin Mladen Markač zapovjeda načelniku policijske uprave brodsko-posavske da se uruči zapovjedniku jedinice specijalne policije i da se uputi 120 djelatnika specijalne policije, radi formiranja skupnih snaga. Dakle, broj je 120. Kada se sada vratimo na tablice koje smo gledali malopre, to je D528, onda vidimo da brodsko-posavska jedinica specijalne policije broji u aktivnom sastavu, djelatnom sastavu, 145 osoba a u pričuvnom sastavu 168 osoba, što dakle ukupno čini 313 djelatnika specijalne policije. Obzirom da je prema ovoj zapovjedi brodsko-posavska jedinica dužna bila dati 120 u policijskoj upravi brodsko-posavskoj u specijalnoj jedinici ostalo je još 193 djelatnika. Da li možete pratiti ovu moju matematiku? Drugim rečima, nisu svi pripadnici

specijalne policije upućeni u skupne snage, nego jedan dio i to manji dio dok je veći dio, njih 193 i dalje ostao u sastavu specijalne jedinice locirane pri policijskoj upravi brodsko-posavskoj, da li se slažete?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Časni Sude, hteo bih samo da ponovim ono što sam rekao pre pauze, da je to naređenje koje je izdao pomoćnik ministra za unutrašnje poslove ili načelnik sektora specijalne policije, načelniku jedinice specijalne policije brodsko-posavske policijske uprave. I da, naravno ovde imamo naređenje za 120 ljudi. Možda je bilo i nekih drugih naređenja čija je svrha bila da se rasporede preostali pripadnici specijalne policijske jedinice.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da li vi vidite takvo naređenje, gospodine Theunens?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ne mogu napamet da vam kažem, ali kada sam ja pregledao dokumenta koja se odnose na operaciju koju su izvodile jedinice specijalne policije, tokom i nakon operacije *Oluja*, vidimo zaista da su određeni elementi jedinice ili određeni pripadnici jedinice bili aktivni u područjima gde su elementi te jedinice možda bili aktivni na nekim drugim područjima, zajedno sa pripadnicima različitih policijskih jedinica specijalne policije. Moram da kažem da dokumenti koje sam ja pregledao su vrlo detaljni u pogledu toga ko je izdao ta naređenja i koliko članova koje jedinice su aktivni i gde.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, pokazao sam vam proračune kako bih vam demonstrirao broj jedinica specijalne policije koji je ostao u svojoj upravi i na svojim poslovima koje redovno obavljaju dok je drugi broj specijalaca pridružen skupnim snagama. Ako se prisjetimo godišnje raščlanbe operacije *Oluja*, tamo se navodi da je u operaciji sudjelovalo negdje oko 2200 pripadnika specijalne policije, dok iz ranije matematike po tablicama koje smo vidjeli iz dokumenta D528, proizlazi da je ukupno unutar svih policijskih uprava bilo 4775 specijalaca. Dakle, moja teza je da je samo jedan dio specijalaca sudjelovao u operaciji *Oluja*, dok je drugi dio ostao u policijskim upravama obavljati svoju redovnu djelatnost. Da li se slažete sa ovom tezom?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Nisam siguran da li dokazni predmet Odbrane broj D528 tj. tablice koje sad vidimo, da li na osnovu njih možemo da donesemo zaključak koliko je aktivnih kao i rezervnih pripadnika specijalne policije učestvovalo u operaciji *Oluja*. Možda postoji odvojena tabela koju ja nisam video, ali ova ovde pokazuje samo aktivni sastav, a na drugoj strani se vidi rezervni sastav, ali nije jasno u kojoj meri su, kao što sam rekao oni učestvovali u operaciji *Oluja*.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: U redu. Ja bih molio dokument P554. Sad ćemo vidjeti dokument, gospodine Theunens, koji ste sasvim sigurno imali prilike vidjeti a to je dokument kojim se zapovjeda formiranje i otpočinjanje rada Stožera skupnih snaga specijalne policije.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, časni Sude i to se može videti na strani 297 na engleskom jeziku, drugi deo izveštaja.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: U dokumentu se navodi da u cilju što učinkovitijeg zapovjedanja skupnim snagama zapovjeda se formiranje Stožera skupnih snaga, imenuju se osobe, zapovjednik akcije general-pukovnik Mladen Markač. Skrećem vam pozornost, gospodine Theunens, da se u situaciji kada se gospodin Markač imenuje kao zapovjednik akcije unutar operacije *Oluja* u Stožer skupnih snaga, kao zapovjednik akcije, da se navodi njegov čin,

general-pukovnik; dok se u drugim dokumentima, a skrećem pažnju na dokumente gdje se prikupljaju skupne snage, npr. dokument D539, gospodin Mladen Markač potpisuje bez čina kao pomoćnik ministra. Ovu pažnju vam skrećem radi toga da napravimo distinkciju između funkcije gospodina Markača u mirnodopskom vremenu i njegove funkcije u borbenim djelovanjima kada se formira Stožer skupnih snaga. Da li ste svesni te razlike, gospodine Theunens?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Mislim da ovo nije direktan odgovor na vaše pitanje, ali ja sam video dokument broj 5832 po Pravilu 65ter i on se pominje u prilogu na strani 42, tu se kaže da 24. maja 1995. godine, Mladen Markač je unapređen u čin general-pukovnika u rezervi. Ja nisam bio u prilici da proverim okolnosti ovog unapređenja.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ja vas nisam pitao u vezi unapređenja.

SUDIJA ORIE: Gospodine Theunens, pitanje je bilo da li se general Markač, kada se pojavljivao u dokumentu koji je pred nama, pominje po činu, dok se u mnogim drugim dokumentima pominje u svojstvu, ako mogu tako da kažem, u civilnom svojstvu, kao civil. O tome se radi u pitanju. Da li ste vi svesni ove razlike i šta ona znači za vas, tako sam ja razumeo pitanje.

SVEDOK THEUNENS: Ja sam primetio tu razliku, časnici Sude ali nisam bio u mogućnosti da izvučem bilo kakav konkretan zaključak na osnovu te razlike. U svakom slučaju, u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P554, koriste se oba i čin i svojstvo civila.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: U dokumentu ispred nas, možemo li videti drugu stranu, molim vas, vidimo da je u desnom uglu potpisan ministar unutrašnjih poslova, gospodin Ivan Jarnjak. Dakle, sukladno našoj ranijoj diskusiji da je preko formiranja Stožera i formiranja skupnih snaga, potrebna suglasnost ministra dakle, da se ne mogu formirati isključivo na temelju zapovjedi ili naredbi neke druge osobe, nego ministar mora dati suglasnost. Skrećem vam pozor, gospodine Theunens, na predzadnji pasus ovoga dokumenta u kojem se kaže da je zapovjedništvo skupnih snaga specijalne policije dužno profesionalno obnašati svoje zadatke sukladno Zakonu o unutarnjim poslovima i konvencijama međunarodnog ratnog prava. Bližimo se dakle početku same operacije.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Molio u tu svrhu da vidimo dokument 65ter 1890.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: U svrhu pripreme operacije vrlo je nužno i potrebno izvršiti određena izviđanja i određenu obavještajnu prosudbu stanja i broja neprijateljskih snaga i pozicija, zar ne gospodine Theunens?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, to je deo toga. Obaveštajne pripreme borbenog polja, IPB, to je jedna od značajnih aktivnosti koje obavlja operativni Štab, prilikom pripreme vojnih operacija.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ranije smo rekli da je jedan od odjela sektora specijalne policije bio odjel unutarnje kontrole koji je upravo autor njegov načelnik, gospodin Ante Šoljić, koji je autor ovog dokumenta od 29. srpnja 1995, u kojem se daje izvešće o radu i dakle na području Velebita i u kojem se zapravo govori gdje neprijateljska strana ima utvrđene

punktove, barem prema obavještajnoj prosudbi. To su dakle Tulove grede, da ne nabrajam sve, Mali Alan itd. To su pozicije na Velebitu na kojima je obavještajno utvrđeno da su otporne točke neprijatelja. Da su također pronađena, na stranici 2, i tri mješovita protupešadijska minska polja koja su identificirana i dalje daje se procjena pravaca za izvođenje akcija kroz neprijateljsku crtu odbrane i daju se, subveriraju se, zapravo od strane odjela unutarnje kontrole, pravci koje vidimo u predzadnjem pasusu, druge strane ovog dokumenta. To je pravac Veliki Golič, Opaljenik, Ruje, Dušica, Veliko Bilo, Bili Kuci itd. da ne nabrajam. Da li je to, prema vašem iskustvu uobičajeni način pripremanja akcije? Dakle da se izvršava obavještajna priprema da se utvrde snage neprijatelja i da se sugeriraju pravci kojima se eventualno može vršiti napadno djelovanje?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da. To sam ranije spomenuo pod imenom IPB, to je priprema borbenog polja na osnovu obavještajnih podataka i to je dokument koji se može naći u fus noti 1088 u drugom delu mog izveštaja.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Molim vas da usvojite ovaj dokument u spis, časni Sude.

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovor.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D1092. Hvala vam, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1092 se usvaja u spis.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Mogu li da dobijem gospodine sekretare, dokument broj 2600 po Pravilu 65ter.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Unutarnja kontrola zadužena za prikupljanje i izviđanje u prikupljanju obavještajnih podataka i izviđanje, dana 1. kolovoza ispostavlja jedan novi dokument načelniku Stožera skupnih snaga specijalne policije i gdje navodi da su neprijateljske snage ojačane na području Medka, da je dopremeljeno 6 tenkova i vod minobacača od 120mm, da je dovedeno pojačanje u ljudstvu, da je na području Gračaca tijekom jutra otpočela opća mobilizacija vojno sposobnog ljudstva, da je na području Korenice u pravcu juga registriran pokret 19 kamiona sa ljudstvom i autobusima, što upućuje na mobilizaciju i prikupljanje snaga vojske tzv. Republike Srpske Krajine u tom području djelovanja snaga specijalne policije, kako je predviđeno. Jeste li vidjeli ovaj dokument, gospodine Theunens?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Video sam dokument. I on je uključen u fus notu 1088 i on obezbeđuje obavještajne podatke koji su na raspolaganju odeljenju unutrašnje kontrole i oni to dostavljaju načelniku Štaba zajedničkih snaga.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Molim vas da usvojite ovaj dokument u spis, časni Sude.

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovor.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D1093. Hvala vam, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1093 se usvaja u spis.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Hvala, časni Sude. Mogu li da dobijem gospodine sekretare, dokazni predmet Odbrane broj D543.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Sada ćemo vidjeti na ekranima, gospodine Theunens, zapovjed generala Červenka, načelnika Glavnog Stožera HV-a od 29. srpnja, koja je upućena general-pukovniku Mladenu Markaču. Vama je ovaj dokument poznat, gospodine Theunens? Ovdje se zapovjeda specijalnim snagama MUP-a da sa operativne osnovice u području Velebita izvrši napad na djelovanja, pravcem Mali Golič, Sveti Rok, Gračac, Prezid. Navode se zadaci: presjeći prometnicu Gospić-Gradac, zauzeti radio relej objekt Čelavac, staviti pod nadzor prevoj i tunel na Prezidu i spojiti se sa snagama zbornog područja Split, 2/9 gardijska brigada. Ono što je mene malo začudilo u ovom dokumentu to je da se niti u njemu ne navodi referenca da je riječ o operaciji *Oluja*. No, međutim vi ste već dali objašnjenje da to i nije nužno, makar se u zapovjedima zbornim područjima referira na operaciju *Oluja*. U ovom dokumentu se kaže da se operacija ima izvesti u 2 etape u ukupnom trajanju od 3 dana. Kaže se u prvoj etapi treba ovladati područjem. Gospodine Theunens, područje koje se navodi je planinski kraj, masiva Velebit i to je vrlo teški teren i nenaseljeno područje, slažemo li se oko toga?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, zaista i teren mi je uopšteno poznat na osnovu moje profesionalne aktivnosti, pre nego što sam počeo da radim za MKSJ, i ovaj dokument se pominje na strani 269, izveštaja na engleskom, drugi deo.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Dakle, operacija je imala dve faze. Prva je uključivala teren na Velebitu, druga etapa, to je stranica 2 dokumenta, je uvođenje glavnine snaga na crti i ovladanje relejnim objektom Čelavac. Gospodine Theunens, da li vam je poznata funkcija relejnog objekta Čelavac u sustavu armije tzv. Republike Srpske Krajine?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Nisam upoznat sa karakteristikama ovog radio relejnog objekta Čelavac, ali mogu da pretpostavim zašto bi takav objekat bio potreban i zašto bi neko htio da preuzme kontrolu nad njim.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Tako pretpostavljam da možete prokomentirati zbog čega je bilo važno presjeći prometnicu koja vodi od Gospića prema Gračacu, i koja zapravo na neki način djeli teritorij tzv. Republike Srpske Krajine na sjeverni i južni dio. Nesumljivo je to strateški vrlo važna prometnica, zar ne?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, i zato je navedena kao jedan od ciljeva koje treba da ostvare specijalne policijske snage.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Na stranici 2, dalje se navodi da nakon ostvarenih ciljeva druge etape, treba imati snage spremne za nastavak bojnih djelovanja, ali se ne definiraju koja su to daljnja vojna djelovanja nakon dostizanja cilja iz druge etape, zar ne, ne ovom zapovjedi, tačno?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, dalji ciljevi koji treba da se ostvare ili ispune nisu identifikovani.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Vidimo, gospodine Theunens da je ova zapovjed dostavljena na znanje zapovjednicima zbornih područja Split i Gospić i da je svoju suglasnost na ovu zapovjed, znači zapovjed da se u borbenim djelovanjima upotrebe specijalne snage Ministarstva unutrašnjih poslova, da je svoju suglasnost dao i zamjenik ministra u potpisu ljevo, gospodin Željko Tomljenović. Slažemo se?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ne mogu da vidim potpis, ali nema razlog da sumnjam u ono što ste vi rekli.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ovdje nije napisano ime, međutim ja vam kažem da je to potpis gospodina Željka Tomljenovića, zamjenika ministra unutarnjih poslova. Znači upotreba snaga specijalne policije Ministarstva unutarnjih poslova u borbenim djelovanjima, kao što smo već ranije vidjeli u nekoliko dokumenata, može se ostvariti jedino uz suglasnost ministra unutarnjih poslova.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, to je takođe ono što se kaže u Zakonu o unutrašnjim poslovima.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Molim vas, gospodine sekretare, da vidimo dokument broj 2162 po Pravilu 65ter.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ovim dokumentom kojim je načelnik Glavnog Stožera, general Zvonimir Červenko, 30. srpnja 1995. godine uputio na ruke zapovjednika zbornog područja Split, zapovjeda se, ja ću ovdje referirati na točku 4: „Da snagama koje djeluju na padinama Velebita ...“ sačekamo prevod na engleski, tačke 4. Trebalo bi da je to na drugoj strani ... „snagama koje djeluju na padinama Velebita, osigurati posebnu topničku skupinu koja će pružiti topničku potporu tim snagama i snagama MUP-a.“

SUDIJA ORIE: Da. Kada ste citirali „snage MUP-a“ su se izgubile, ali sada su se vratile. Molim vas nastavite.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Hvala časni Sude.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Prvo, načelnik Glavnog Stožera zapovjeda zbornom području Split da se osigura topnička potpora snagama na Velebitu, pri tom evidentno misli na snage HV-a, ali i snagama MUP-a koje također djeluju na području Velebita. Gospodine Theunens, da li ja ispravno tumačim ovu zapovjed ako kažem da se ovdje zapravo snagama MUP-a pruža topnička potpora ali se topnička potpora ne stavlja pod zapovjedništvo snaga MUP-a, nego se koristi za potporu i snagama HV-a i snagama MUP-a? Da li ja točno interpretiram ovu zapovjed?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: To je tačno na osnovu ovog dokumenta i za uslove ovog pružanja podrške bi bila potrebna koordinacija između jedinica kojima je pružena podrška tj. jedinice specijalne policije i artiljerijske jedinica koja pruža podršku, dakle radi se o artiljerijskoj jedinici splitske vojne oblasti.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Hvala vam na odgovoru. Molim vas da usvojite ovaj dokument u spis, časni Sude.

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovor.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: To će biti dokazni predmet Odbrane broj D1094, časni Sude.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Hvala vam.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1094 se usvaja u spis.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Možete li dam pokažete dokument broj 392 po Pravilu 65ter, gospodine sekretare.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ovo je dokument koji je izdao zapovjednik operativne grupe Zadar, pukovnik Mladen Fuzul, a pretstavlja dnevno izvješće borbenog djelovanja za dan 4. Kolovoza, to je prvi dan operacije *Oluja*.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Skrećem pažnju na centralni odlomak ovog dokumenta, to je paragraf 4 gdje se kaže: „Potporu po Gračacu ...“ Na hrvatskom molim stranu 1.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Kaže se: „Potporu po Gračacu i dubini za specijalne jedinice MUP-a su davali topovi 130mm i haubice 122mm u prvom sektoru. Kašnjenje SVRL, to je višeceveni raketni bacač, i streljiva je oslabilo potporu. Na topu 130mm oko 13.00 sati je došlo do zastoja. Kvar je otklonjen oko 18.00 sati. Haubice 203mm je također oko 16.42 sata ostala u kvaru i kvar se još otklanja.“ Gospodine Theunens, ovaj dokument nam pokazuje da zapravo, artiljerijska, topnička podrška koja je pružena je imala određenih slabosti, nedostataka, obzirom da su se topnička oruđa kvarila. Da li ste vidjeli u vašoj ekspertizi još ovakvih dokumenata koji ukazuju na probleme sa topničkom podrškom?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Uključio sam ovaj dokument u moj izveštaj, samo da prvo razjasnimo, na strani 273, međutim, postoji odeljak o upotrebi artiljerije od strane specijalne policije i trebalo je da budem sveobuhvatniji i da uključim i deo o podršci specijalne policije i tamo, na primer, citirajući od dokaznog predmeta Tužilaštva broj P614 koji ne pominje da je bilo problema sa artiljerijom. To zapravo ističe važnost artiljerije, upotrebu artiljerije kao i podršku artiljerije.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da, gospodine Theunens, ali ovaj spominje. Molim vas da usvojite ovaj dokument u spis.

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovor.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: To će biti dokazni predmet Odbrane broj D1095, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1095 se usvaja u spis.

SVEDOK THEUNENS: I samo da razjasnimo, deo koji se odnosi na artiljeriju u vezi sa specijalnom policijom, je u engleskoj verziji na strani 305...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: U redu.

SVEDOK THEUNENS: ... do strane 307, drugi deo izveštaja.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Gospodine sekretare, možemo li da dobijemo dokument broj 447 po Pravilu 65ter.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mikuličiću, rekao sam da ćemo potrošiti neki 7-8 minuta na poslednju temu.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Sa ovim dokumentom ću završiti moje današnje unakrsno ispitivanje, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Šta ste rekli?

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Sa ovim dokumentom ću završiti moje današnje unakrsno ispitivanje, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Za danas, da.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da. Gospodine Theunens, jeste li imali priliku da vidite ovaj dokument? To je dakle, izvješće generala Zvonimira Červenka prema predsjedniku RH dr Franji Tuđmanu, o izvršenju napadne operacije *Oluja*, u prvom danu. U vezi tog dokumenta samo jedno pitanje. Da li se slažete da je ovo dokument koji ukazuje da je predsjednik RH dr Franjo Tuđman, kome načelnik Glavnog Stožera šalje izvješće ujedno i vrhovni zapovjednik oružanih snaga, pa prema tome u tom svojstvu treba biti obavješten o tječu i rezultatima operacije *Oluja*?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, i vi imate izveštaj od 10.00 sati ujutro i ja imam izveštaj za 18.00 sati.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da, izabrao sam ovaj izveštaj kao jedan primer.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Molim vas da usvojite ovaj dokument u spis.

TUŽILAC WAESPI: Nemam prigovor.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D1096. Hvala vam, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1096 se usvaja u spis. Gospodine Mikuličiću, hvala vam. Gospodine Theunens, mi sada treba da se bavimo nekim proceduralnim pitanjima koja nemaju veze sa vašim iskazom. Hteo bih da vam ponovo dam instrukcije da ni sa kim ne razgovarate o svedočenju koje ste dali koje i treba da date a upravo mi je palo napamet da sam zaboravio da vas podsetim danas, na početku, da ste vezani svečanom izjavom koju ste dali na početku vašeg svedočenja, ali mogu li da pretpostavim da ste to shvatili i da ste bili svesni toga da vas vezuje ta svečana zakletva.

SVEDOK THEUNENS: Da, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Molim vas da se vratite sutra ujutru u 9.00 časova. Bićemo malo oprezniji u objavljivanju sudnice. Ova ista sudnica broj 3, gospodine Theunens. Nadam se da je ovo poslednji put da vam dajem uputstvo i da ćete završiti sutra.

SVEDOK THEUNENS: Hvala časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospođu poslužiteljko, molim vas da ispratite gospodina Theunensa iz sudnice. Gospodine Kehoe.

(svedok napušta sudnicu)

ADVOKAT KEHOE: Da, časni Sude. Samo kratko, znam da je vreme ograničeno. U vezi sa našim zahtevom da nam se dozvoli odgovor. Reč je, časni Sude, o poštovanju Pravila 94 i ono što smo mi dobili nedavno u vezi sa pukovnikom Theunensom je pravi izveštaj veštaka koji je podnesen u februaru 2008. godine i ako pogledamo hronologiju, bila je statusna konfrenecija 6. jula 2008. godine, na kojoj je iznet zahtev, izvinite 7. jula 2008. godine, izvinjavam se 2007. godine, kada je gospodin Mišetić izneo zahtev, dakle još 2007. godine u vezi sa ovim konkretnim izveštajima veštaka. Došlo je do diskusije sa gospodinom Tiegerom, i on je rekao da mu treba dodatno vreme u julu 2007. godine jer je govorio da treba da nabavi artiljerijska dokumenta i slično. Na toj konkretnoj statusnoj konferenciji pred sudijom Moloto ...

SUDIJA ORIE: Gospodine Kehoe, ako mogu na trenutak da vas zaustavim. Do sada, da li postoji nešto što niste pomenuli u vašim ranijim podnescima na ovu temu?

ADVOKAT KEHOE: Da, časni Sude. To ima veze sa hronologijom onoga što se dogodilo.

SUDIJA ORIE: Da, ali da li postoji nešto novo? Naravno da znamo da je februar bio pre jula, itd. Pitam vas da li postoji nešto novo što nisam pročitao u vašim podnescima?

ADVOKAT KEHOE: Da, postoji časni Sude, i to prezentacija kancelarije Tužilaštva je bila da će izveštaj veštaka da bude podnet, a u stvari Tužilaštvo je znalo već tada da će podneti još jedan izveštaj veštaka. Tako da ono što smo dobili i šta je bilo podneto u februaru ili januaru, krajem januara 2008. godine nije u stvari bio izveštaj veštaka, koji je Tužilaštvo htelo da koristi. Ako pogledamo izveštaj veštaka od 21 strane koliko se tamo nalazi, manje od 1 strane se odnosi na ovaj predmet. Manje od 1 strane. Onda smo pre nekoliko nedelja dobili izveštaj veštaka koji je pravi izveštaj poručnika Koningsa i koji ima veze sa ovim predmetom. Sad ono što ćemo dobiti iz kancelarije Tužilaštva ja argument da nisu mogli da podnesu taj izveštaj veštaka, pod tim okolnostima jer nisu imali informacije. Prema Pravilu 94 optuženi mora biti obavešten o onome s čime mora da se suoči i bilo kakav argument da oni nisu znali, ja moram u vezi sa tim da uputim Pretresno veće na pretpretresni podnesak Tužilaštva, u paragrafu 31, u kom se govori o pitanju vojnih meta. Svakako je još pre suđenja Tužilaštvo znalo da će vojne mete u Kninu i drugim gradovima biti vrlo sporno pitanje i reći da u ovom trenutku oni nisu znali šta očekuju i da su mogli da čekaju da bi podneli stvarni izveštaj pukovnika Koningsa je vrlo sporan argument. Hteo bih samo da dodam da se pogleda uvodna reč gospodina Tiegera i nekoliko pasusa u toj uvodnoj reči od 11. marta 2008. godine, on govori o ciljanju različitih lokaliteta i to je bilo sporno pitanje. Ako se sada vratimo na zahtev koji je podnesen još mnogo pre podnošenja samog izveštaja veštaka. Nama je rečeno da će ovo biti izveštaj veštaka i sasvim je jasno da su oni sve vreme znali da to neće biti izveštaj veštaka. Kako to znamo? Znamo zato što taj izveštaj veštaka koji je podnesen nije imao informacije koje se odnose na ovaj predmet i takođe znamo na osnovu razmene e-mailova sa kancelarijom Tužilaštva da uskoro nakon uvodne reči, postoji korespondencija do koje je došlo između tima Tužilaštva i pukovnika Koningsa da se govori o podnošenju dodatka izveštaju. Možemo to da vam pokažemo preko e-maila, izvinjavam se, preko sistema Sanction i imamo štampane kopije ukoliko trebaju Pretresnom veću. Ako možemo malo da spustimo nadole. Datum je 19. mart 2008. godine. Kao što sam ranije rekao 11. marta 2008. godine je bila uvodna reč Tužilaštva i ako pogledamo drugi paragraf – izvinjavam se, drugu stranu, gospodin Morriss kaže da: „U međuvremenu želimo da vam pošaljemo dodatne materijale na pregled nakon kojih ćete se možda odlučiti da izmenite i dopunite svoj izveštaj.“ Dakle, sasvim je jasno gospodine predsedavajući i časni Sude da vrlo rano u ovom celom procesu Tužilaštvo je nama dalo izveštaj veštaka koji nikada nisu imali nameru da koriste kao završni izveštaj veštaka, a problem je, časni Sude, u tome što nisu to rekli ni Pretresnom veću ni Odbrani, da su sve vreme nameravali da podnesu ovaj završni, konačni izveštaj veštaka potpukovnika Koningsa, koji je podnet u novembru 2008. godine, to je pravi izveštaj veštaka i on se bavi vojnim metama i informacijama o ciljanju i direktno se odnosi na pitanja koja su prezentovana u ovom predmetu. Ako pogledamo prvi izveštaj koji je podnet u januaru 2008. godine nema ništa o artiljeriji, ništa se ne pominje na toj 21strani, osim što se govori o tome za šta se koristi bez direktne veze sa ovim konkretnim slučajem. Ono što je od važnosti za ovaj predmet se nalazi na pola strane. Relevantno za ovaj predmet je tek ono što se pojavljuje u nedavno podnesenom izveštaju tokom poslednjih nekoliko nedelja. Suština je u ovome, časni Sude. Ako pravilo 94bis znači bilo šta a posebno 94bis(a) koje kaže da Tužilaštvo mora da dostavi punu izjavu bilo kojeg svedoka koji je veštak i da mora da obavesti Odbranu pre suđenja o svemu sa čime će se optuženi suočiti da bi se bilo fer prema optuženom. Problem je u tome časni Sude, da Tužilaštvo nije to uradilo niti je nameravalo da to uradi, pod ovim okolnostima. Oni su znali da se informacije o metama ne nalaze u izveštaju koji su podneli i oni su hteli da

podnesu izveštaj veštaka koji nema nikakve veze sa onim koji je podnesen u novembru 2008. godine.

SUDIJA ORIE: Hvala vam, gospodine Kehoe. Gospodine Kuzmanoviću.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Časni Sude, ja bih samo ukratko da dodam. Mi smo takođe poneli svoj podnesak u vezi sa gospodinom Koningsom ali u vezi sa onim što je rečeno, ta evolucija izveštaja do koje je došlo, kako mi možemo na to da odgovorimo? Ako stalno dobijamo nove izveštaje, tokom razvijanja predmeta i moramo stalno da se prilagođavamo tim novim izveštajima kako možemo da se vratimo i unakrsno ispitujemo svedoke koji su već svedočili u predmetu. Ono što se desilo u ovom predmetu, da postoji spisak hipotetskih pitanja za ovog veštaka, to su pitanja koja su pokrenuta i kojima se bavimo unakrsnom ispitivanju, u vezi sa artiljerijom. Pitanje artiljerije se tiče sasvim sporedno našeg klijenta, ali kada je reč o dodacima, priložima koji su dati izveštaju da li postoji pokušaj da se to potencijalno svedočenje potpukovnika Koningsa sada uklopi sa dokazima koji su već podneti u ovom predmetu, i dalje prilagođavanje ovog izveštaja zaista menja teret dokazivanja, kada je reč o nama. To je sve što sam hteo da dodam, časni Sude. Hvala vam.

ADVOKAT KEHOE: Ako bih mogao samo da dodam jednu stvar, izvinjavam se.

SUDIJA ORIE: Imate 30 sekundi.

ADVOKAT KEHOE: Da. Ako mogu da dodam nešto gospodine predsedavajući. Ako bih mogao da dodam jednu stvar u vezi sa ovim konkretnim slučajem. Da smo imali pravi izveštaj svedoka pre unakrsnog ispitivanja svih svedoka koji su svedočili pred Sudom, mi bismo se fokusirali na ispitivanje stavova pukovnika Koningsa u njegovom izveštaju veštaka, jer mi nikada nismo imali tu mogućnost i ta mogućnost nam je nedostajala u mnogim drugim slučajevima. Sve osobe koje su se pojavile pred Pretresnim većem u ovoj sudnici i svedočili o granatiranju mi smo propustili tu mogućnost da ih o tome unakrsno ispitujemo. Hvala gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Hvala gospodine Kehoe. Gospodine Russo, da li postoji nešto što biste da dodate, ali ukratko.

TUŽILAC RUSSO: U stvari ne, gospodine predsedavajući. Osim ovih novih pogrešnih karakterizacija stava Tužilaštva posebno kada je reč o *e-mailu* koji je prikazan, mislim da nema ništa što bih dodao a da se ne nalazi u našem podnesku. Ostajemo pri našem stavu.

SUDIJA ORIE: Hvala vam na tome. Razmena *e-mailova* koju smo videli na ekranu, obe strane žele da ...

ADVOKAT KEHOE: U svrhu ove (*preklapanje govornika*) ... Da, časni Sude. U svrhu ove rasprave mi nudimo da se to uvede u spis kako bi Pretresno veće moglo to da razmotri.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D1097. Hvala vam, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1097 se usvaja u spis. To je u proceduralnim stvarima.

ADVOKAT KEHOE: Samo kao proceduralno pitanje, gospodine predsedavajući. Moj kolega me je obavestio da nije još stavljeno u elektronsku sudnicu u ovom trenutku. Ali ja...

SUDIJA ORIE: Naći ćemo praktično rešenje za to.

ADVOKAT KEHOE:Da.

SUDIJA ORIE:Ovim je onda završeno dalje predlaganje u vezi sa ovim pitanjem. Završavamo sa radom za danas i nastavićemo sutra, 11. decembra u 9.00 časova, sudnica broj 3.

Sednica je završena u 13.52 h

Nastavlja se u četvrtak, 11. decembra, 2008, u 9.00 h

